

שפטים על-לב: הני נער לכם את-הָרָע ווְרִיתִי פֶּרֶשׁ על-פְּנֵיכֶם פֶּרֶשׁ חַגִּים וְנַעֲלָא אֶתְכֶם אֶלְיוֹן: וַיַּדְעָלֶם בַּיּ שְׁלֹחַתִי אֶלְכֶם אֶת נְמֻצָּה הַזֹּאת לְהִוָּה בְּרִיתִי אֶת-לְלִי אָמַר יְהֹוָה צְבָאות: בְּרִיתִי | הַיּוֹתָה אָתָּוּ קְתִיבִים וְמַשְׁלָום וְאַתְּגָם-לוּ מָרוֹא וַיְרָאנוּ וּמְפַנֵּי נְתַת הֵוָה: תּוֹרַת אֱמֹת הַיּוֹתָה בְּפִיהוּ וְעוֹלָה לְאַרְמָנָא בְּשִׁפְתִּיאוּ בְּשָׁלוּם וּבְמִישָׁור הַלְּדָא אֲתִי וּרְבִים הַשִּׁיבָה מְעָזָן: כִּירְשַׁפְתִּיא כְּהֵן שְׁמֹר-דָּעַת וְתוֹרָה יְבָקְשֵׁו מִפְתָּחוּ בַּיּ מְלָאך יהוח-צְבָאות הֵא:

אָרְנָקָלּוֹס

וְגַם יָצַק מִקְבָּרָה דְשֶׁבֶעַ וְאֹל לְתַרְןָ:
אֲוֹ וְעַרְעָבָתְרָא וְכֵת פְּמָן אָרִי עַל שְׁמַשָּׂא
וְנִסְכִּיב מַאֲבָנִי אַתְרָא וְשִׁי אַפְדוֹרִי וְשִׁכְבִּיב
בְּקַאֲתָרָא מְהֻוָּא: יְבָ וְחַלְסָן וְאַעֲסָלְמָא גַּעַינְ
בְּבָאָרְעָא וְרוּישָׁה מְטִי עַד צִית שְׁפִיאָן וְהָא
מַלְאָכִיא דֵין סְלָקִין וְנוּחָתִין בָּה: יְגָ וְהָא
בְּגַגְגָרָא דֵין קַעַמְדָר עַלְוָה וְאָמֵר אָנָא יְיָ
אַלְלָה דְּבָרְךָס אָכְזָה וְאַלְלָה דִּיצְחָק
אַרְעָא דִי אַת שְׁרִי עַלְלָה לְדֹ אַפְגָּהָה וּלְבִיכָּה:
יְדָ וְיְהֻן בְּגִינְזִיר סְגִיאַין קַעַמְדָר דָּרָעָא
וְתַחַקְעָפָר לְמַעֲרָבָא וְלִקְרִידְחָא וְלִצְפְּנָא
אַלְדוּרָמָא וְלִתְפְּרָכָן בְּדִילָךְ פֶּל וְרוּחָתִים אַרְעָא
בְּבָרִיל בְּגִינְזִיר: טַו וְהָא פְּמִירִי בְּסֻעְדר
דְּאַשְׁרָהָנָק בְּכָל אָמֵר דִי תְּהָה וְאַמְּבָהָה
לְאַרְעָא תְּרָא אָרִי לְאָא אַשְׁבָּהָהָנָעָד דִי
אַעֲבָדָר יְתִי דְּמַלְלִיתָה? דָּה: טַו וְאַתְּעַדְרָעָבָלְבָה
מְשִׁנְבָּהָה וְאָמֵר בְּקַוְשָׁטָא (אַיִת) יְקָרָא דֵין
שְׁנִי בְּאַתְרָא תְּרָן וְאָא לְאָהָרִי נְדָעָ:
יְהָיָ וְרַחְלִיל וְאָמֵר מָה דְּחִילָה אַתְרָא הַדִּין
לְלִתְיָה דֵין אָמֵר קְרִירָות אַלְהָנָי אָמֵר דְּרַעְנָא
בְּבָהָמָן קָרְסָם יְיָ וְיְהָיָ כְּרָבָעָ קַבְלָ שְׁפִיאָ:

אל-האדמה הָזֹאת כִּי לֹא אַעֲזֶב עַד אֲשֶׁר אַמְּלֵחַת אֶת אֲשֶׁר-דְּבָרָיו
לְךָ: ט וַיַּקְרֵב מִשְׁנַתּוֹ וַיֹּאמֶר אָבִיךָ יְשֵׁה יְהוָה בַּمְּקוֹם הַזֶּה וְאַנְכִּי לֹא
יַדְעַתִּי י וַיַּרְא וַיֹּאמֶר מַה-צָּרָא הַמְּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אַמְּבִית אֱלֹהִים

בראשית כה ויצא

וַיָּצֹא יַעֲקֹב מִבְּאָר שֶׁבַע וַיָּלֹךְ חֶרְנָה: יא וַיַּגְעַ
בַּמְקוּם וַיָּלֹן שֵׁם פִּירְבָּא הַשְּׁמֵשׁ וַיַּקְחַ מַאֲבָנִי
הַמְקוּם וַיִּשְׂם מַרְאָשָׁתוֹ וַיַּשְׁכַּב בַּמְקוּם הַהוּא:
יב וַיַּחַלְמַם וַיָּגַן סֶלֶם מִצְבָּא אֶרְצָה וַיָּרַשׁ מַגְיָע
הַשְׁמִימָה וַיָּגַן מֶלֶךְ אֱלֹהִים עָלִים וַיַּרְדֵּם בָּו:
יג וַיָּגַן יְהוָה נָצַב עַלְיוֹ וַיֹּאמֶר אָנָּי יְהוָה אֱלֹהִ
אַבְרָהָם אָבִיךְ וְאֱלֹהִי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה
שָׁכַב עָלָיו לְזַה אַתָּנָה וְלֹרְעֵד: יד וַיָּהִי רָעֵד
בַּעֲפָר הָאָרֶץ וַיַּרְצַח יִמְהָ וַיִּקְרֹדֶמה וַיַּצְפַּנָּה וַיַּנְבַּה
וַיַּבְרְכֵי בָּהּ בְּלִמְשֻׁפְחָת הָאָדָמָה וְבָזְרֵעַ:טו וַיָּהִי
אָנוֹבִי עַמְקָה וַשְּׁמַרְתִּיךְ בְּכָל אֲשֶׁר-תְּלַךְ וְהַשְׁבַּתְיָךְ
אֲלַ-הָאָדָמָה הַזֹּאת בַּי לֹא אָעוֹבֵךְ עַד אֲשֶׁר אַמְּשָׁ
לְךָ: טז וַיַּקְרַז יַעֲקֹב-מִשְׁנְתוֹ וַיֹּאמֶר אָכְן יְשִׁיחָה
יַרְעָתִי: יז וַיַּרְא וַיֹּאמֶר מַה-צֹּרֶא הַמְקוּם הַזֶּה אֵין

עיקרי שפתוי חכמים

ב-¹ גראן טריניטי (Gran Trinity) מילון מקצועות נארכיטקטורה ועיצוב פנים, סטולמן, ניו יורק, 1993, עמ' 10.

611

וַיְהִי שֹׁעֵר הַשָּׁמִים: י"ח וַיְשַׂבֵּם יַעֲקֹב בֶּבֶךְ וַיַּקְהֵל
אֶת-הָאָבָן אֲשֶׁר-שָׁם מִרְאֵשָׁתוֹ וַיִּשְׁם אֹתָהּ מִצְבָּה
וַיַּצְקֵק שָׁמוֹן עַל-רֹאשָׁה: ט וַיַּקְרֵא אֶת-שָׁם-הַמִּקְומָם
הַהוּא בֵּית-אֵל וַיֹּאמֶל לוֹ שָׁם-הָעִיר לְרֹאשָׁה:
כ וַיַּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לְאָמֶר אֱמִינְתָּה אֱלֹהִים עַמְּדֵי
וַשְׁמַרְנִי בַּדָּرֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הַוֹּלֵךְ וַתִּתְוֹלֵל לְחַם
לְאָכֵל וַבְּנֵד לְלִבְשָׁה: כא וַיַּשְׁבַּתִּי בְּשָׁלוֹם אַלְבִּית
אָבִי וַיְהִי יְהוָה לִי לְאֱלֹהִים: כב וְהָאָבָן הַזֹּאת
אֲשֶׁר-שָׁמָהּ מִצְבָּה יְהוָה בֵּית אֱלֹהִים וּבָל' אֲשֶׁר
תַּתְוֹלֵל עַשְׂרֵה אַעֲשָׂרֵנוּ לְךָ: (שני) כט * וַיֹּשֶּׁא יַעֲקֹב
רֶגֶל וַיָּלֹךְ אֶרֶץ בְּנֵי קָדְםָה: כ וַיַּרְא וַהֲנֵה בָּאָרֶץ
בְּשָׁרֶת וְהַגְּהָשָׁם שֶׁלֶשֶׁת עֲדָרִים צָאן רַבְצִים עַלְיהָ
כִּי מִן-הַבָּאָר הַהוּא יִשְׁקוּ הַעֲדרִים וְהָאָבָן גָּדְלָה עַל-פִּי הַבָּאָר: ז וְנַאֲסִפְרֹה
שָׁמָהּ בְּלַהֲעֲדרִים וְגָלְלוּ אֶת-הָאָבָן מִעַל פִּי הַבָּאָר וְהַשְׁקוּ אֶת-הַצָּאן
וְהַשִּׁיבוּ אֶת-הָאָבָן עַל-פִּי הַבָּאָר לְמִקְמָה: ז וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אָחִי מַאי
אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ מַהְרָנוּ אַנְחָנוּ: ה וַיֹּאמֶר לָהֶם הַיְדָעָתָם אֶת-לְבָנָן בְּנֵנְחוֹר
וַיֹּאמְרוּ יְדֻעָנוּ: ז וַיֹּאמֶר לָהֶם הַשְׁלוֹם לוֹ וַיֹּאמְרוּ שְׁלוֹם וְהַגָּהָה רָחֵל בְּתוֹךְ

ציקר שפטין חכמים

(3)

אנו ממחמץ

נִתְיַשְׁלָל מִלְּמֵאתָה בֵּית אַהֲרֹן בָּרְטָה אֶת הָ

ספר

תהלים

תהלות אהרן

כתב אשוריית • כוונת השמות • שילוב השמות

עם ילקוט

אורות השיר - פנוי בית אהרן

אמירות טהורות המעוורות הלבבות

מדברי צדיק עליון שרפי מעלה שלשלת הקודש

מרן ורבנן הקוה"ט זצוקלה"ה זיע"א

מקארלין סטאלין

וביחוד מהספר הקדוש "בית אהרן"

ונכבדות מדבר בושמשתו וארותיו הקי של

כ"ק מרן אדמו"ר זצוקלה"ה זיע"א

בעל "ארחות אהרן" מפינסק קארלין

ומצומד ייחדי "עובדת השיר" לקט מוהסה"ק

יסוד ושורש העבודה

נערכ ונסדר בסינייתא דשניא ע"י

ישראל זאב ברנסטайн

פאיה"ק ירושלים תובב"א

שנת תשע"א לפ"ק

יְהוָה נִצְבֵּה בְּשֻׁפֶת־שֹׁקֶר, מַלְעָזָן
 רְמִיהָן אֲזַבְתָּךְ מִתְּיַצֵּן לְהָרָה, וּמִתְּלִסִּיפָה לְהָרָה, לְעָזָן
 רְמִיהָן אֲזַבְתָּךְ וְזַיְתִּי גָּבוֹר, פְּשָׁגָנִים, עַם גָּזָלִי
 רְתַבְמִים: ה אָזִיהָלִי, כִּי־גָרְתִּי מִשְׁאָה,
 פְּשָׁכָנָתִי עַם־אָחָלִי קָדָרָה: י רְבָת פְּשָׁכָנָתִ
 לְהָרָה נִצְבֵּה, עַם שׂוֹגָא פְּשָׁלוּם: ז אָגִי־שָׁלָום,
 וְכִי אָדָרָה, הַפּוֹת לְמַלְוָזְבָּה:^א

האיך יש מעלה בג"ע התחתון, ומשם עולה לג"ע העליון, והאיך הקב"ה משגיח علينا.

כ) קבא אָשָׁר לְמַעַלּוֹת, אָשָׁא עַיִינִי אֶל־
 תְּהָרִים, מַאיִן יָבָא עַזְרִי: ב עַזְרִי

אורות השיר

מה שעמל יותר בעבודת יי' הוא יודע
 ומכין יותר שעדרין לא התחיל לעשות.
 עזריו עם יי' עושה שמים וארץ. אל
 יתן למות אפיקו רגלא"ך, כי כשה使者ה
 בא מאין כניל' אזי אפיקו במקומות
 הנומכים מادر גיב אל יtan למות
 רגלא"ך, ודיל'.

(ב) בית אהרן, שטחת בית השואבה, קמ' ۳

מקור נשמו, נקי כפים וגוי, ואם לאו
 אזי חלילה מוכrho ליסודין או לגלגול
 לבל ידח ממנו נדח עד שmagiu למקור
 נשמו בבחוי' מקום הניל' הכלול כוונת
 הבריאה ותכליות האמיתתי, וזה מתכפרין
 לו כל עונותיו, שכל ישראל יש להם
 חלק לעזה"ב. (בית אהרן, פסח, פר ב)

קבא. (ה) אָשָׁא עַיִינִי אֶל תְּהָרִים, מַאיִן
 יָבָא עַזְרִי.asha עיני אל
 ההרים, הרים הן האבות. מאיין יבא
 עזרי ממה שמחזיק עצמו לאין, כי כל

בְּגִעַם יְהֹוָה־אֱלֹהֵינוּ עֲשֵׂה שָׁמִים וְאֶרְאֵן:
 ג אֲלֵיכָן לְמֹות רָגְלֶךָ אֲלֵינוּ שְׁמִרָה:
 ד הָנָה לְאַיִלּוֹן וְלֹא יִשְׁזַן שׁוֹמֵר
 י שְׁמִרָה אֶל: ה יְהֹוָה־אֱלֹהֵינוּ שְׁמִרָה יְהֹוָה־אֱלֹהֵינוּ
 ז צְלָה עַל־יָד יְמִינָה: ו יוֹמָם הַשְׁפָּטָשׁ

אורות השיר

(7) ה' אַלְקָד. אמר בשם צדיקים כי הוא
כצל, כמועה הצל, כי כל מה
שהאדם עושה, הצל עושה כנגדו כל
תנוועה ותנוועה. ויחשוב אדם בעצמו
ככפי שיודיעו כ"א עבודתו ותפלתו באיזה
אופן הוא, אז מיא מאכט אים נאך כל
תנוועה ותנוועה, אווי כמה מגונה הוא
הדבר, אבל העובד את השיעית באמת
מה טוב ויפה הדבר, וד"ל.

(בית אהרון, חנוכה, מב ד)

עוזרי, מבחןת איין יבא עוזרי, וזהו אין
מזל לישראל, הבחןת איין הוא מזל
ישראל. ומהו הבדיקה הזאת, כמו הא"כ
והחכמה מאין תמצא, כי איין הוא
דבר שאין לו השגה ואין גוף ואין בו
جسم כלל ולא שום חפיטה. וanno
מתפללים אל [שע"י]. (כ"ה, ילו, ל' ד]
הבדיקה הזאת, אל יתן למוט רגלה אל
ינום שומרך. (בית אהרון, סוכות, קלט א)

(ט) ה' צלך. כל יצירת העולמות היה ברצונו הפשט להטיב לברויאו, ורצונו בכינול שככל פעולות האנומיות ופשיטא ברוחניות יהיה התעוורות תחיליה מלמטה, ובזה ישפייע בכל העולמות כל טוב, כאמור הצדיק יסוד עולם על פסוק ה' צלך כמו הצל שuousה כמו שעושה האדם וכמאת' ככמים הפנים וכו'.

(בית אהרן, מכתבי קודש, כנא ג)

(ה) **אֲשֶׁר עִנֵּי אֶל הַדָּרִים, מַאיִן יְבָא עֹזְרִי.** עיקר השתלשות העולמות היה בשביל האבות, היינו לגלות מדותיהם, והם פרסמו כ"א מדת שלובעולם, אברהם מדת החסד, יצחק מדת היראה, יעקב מדת הרחמנות. וזהוasha עניין אל ההרים אלו האבות, כי מה ההרים עיקר התגלות של汗 כשבועשיין פירות, כך עיקר היגיינה לעשוות פירות בזו הרים ולגלות מדותיהם. מאין יבא עוזרי מבחינת איין. (שם אמור, קה ד)

הכפופים: וְטוּלִילָה כָּל אֲלֵיךְ יִשְׁבֶּרוּ →
 וְאַתָּה נֹזֵן-לָהֶם אַתְּ אַכְלֵם בְּעַתּוֹ: טז
 פּוֹתַח אַתְּ יָדֶךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל-זָהָר
 רָצָן: ז צָדִיק יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְאֹהֶן הַכָּל
 בְּכָל-דָּרְכֵינוּ בְּהַרְחָמָה
 ד אש' החכם

אורה השיר

(טו) עיני כל אליך ישברוג. יש בזה ג' פירושים, לשון שברון ולשון תקווה, ולשון השפעה ע"פ הפסוק יוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר וכו'. כי מוקדם צוריך כל אדם לשבר לבו לפני הקב"ה ולבתו ביי' בכל עניינו לטוב הן בגשמי והן ברוחני, ובוודאי ישפייע לו הקב"ה כל טוב.

(בית אהרן, וישב, לט ב)

עובדת השיר

(עו-ע') עיני כל אלה ישברג, ובפסקוק
פותח את ידך. יכון האדם
בשמחה עצומה נבורותיו יתרברך ויתעלה
על זה, מי כה' אלהינו המגביה לשבת,
המשפלי לראות בהשגחה פרטיה על כל
בריותיו, ווּן ומפרנס ומכלכל מקרוני ראמים
עד ביצי גניים, כל אחד ואחד בעתו
אלה גניים
ובומנו, נברות ה' בות. גם יכון בפסקוק
פותח את ידך, הכוונה הנרפה במדורים.

(טו) אתה נזון להם את אכלם בעתו.

פעם לא היה לו למן אדמו"ר רבי אהרן הגדול מקארלין ז"ע"א מה לאכול כמה ימים, ושבב על הפסל בחולשה. פתאום עמד ואמר הכתוב עיני כל אליך ישברו אתה נתן להם את אכם בעתו, כיוון שמאגי העת, אתה נתן, ואם אין לי עוד, מסתמא לא הגיע עדין העת, ואם כן למה לי אכילה, והתחילה לעבוד עבודה ה' כרגיל.
(ברכת אהרון)

(ע') פותח את ידה, ומשביע לבל כי רצון. הרצון, לנו עוז לאלקים, מיד זאלין וועלין וואס ער וויל, אונ ער וואס מיר, אונ מיר וואס ער. עשה רצונו כרצונו וכוכו רצונך כרצונו. (בית אהרן, חנוכה, טה א)

(עו) ומשביע לבל חי רצון. הרצון (- הטוב, השית ממלאו ושולחו להשביע לאדם, כמ"ש תכין לכם וכו').

(מרן אדמו"ר הכהן הרاء'ש מסטאלין ז"ע"א, שם"ה סעיפים, אות צד)

מדרש רבה

עם כל המפרשים

עמך תחביבך

יוצא לאור
במהדורות מפוארת ומשכלה
משלב את שני המדרשים המפורסםים
מהדורות דפוס וילנא ומהדורות עץ יוסף
לייצורה חדשה ומהדורות

CARD B בראשית ב

פרשיות וירא, חי שרת, תולדות, ויצא,
וישלח, וישב, מקץ, ויגש, ויחי

הוצאת ספרים ח. וגשלי ירושלים
פיע"ק ירושלים טובב"א

ח כ ב'. זה יעקב שנדרך וכובע. וכובענו וארוכה שנות הפק והופעות
ז ואף כי ישנו קמת לא תעריך שיניהם. וכל שכן אם שנו על
גנבי קרכע ואבניהם מראותיהם
אעיג' ביעקב (פ"ז). מנגשו ומלכון.
ממסם היה ראי לחיות מפהוד
ממנו כי החלק הוא אליו ובבר
נדע לו הינו רמי (פ"ז).
ב ר' שמואל בר נחמן פנתה
שרוי פ', דריש הא קרא ביעקב
ודסיטים ביה ה' שומר צאן
ושורין פגינה שיצא שלום
והולך בטבע דרכו. פתח שרוי
א' למלאות. בדיעקב במשה עלי קרא
כובענים שומר ישראל. א'

צא
וְיַעֲקֹב
רָכֶה, אִירֵי פְּנִים
גְּפָא פְּתַח (מִשְׁלִיחַ)
חַדְרַבָּךְ (גּוֹן)
מַקְדֵּשׁ, אָז פְּלַקְעָה
דְּקַתְבֵּיכְךָ וַיַּצֵּא
תִּפְחַד מַעֲשָׂר
שְׁרֻבָּה שְׁנָתָר
בְּהַבְּגָא

סדר רילזא

פְּרִשָּׁה סֻח א (כט).
מִמְבָּאָר שַׁבָּע וַיְלֹעַ כְּנָסָר
בְּשָׁמֶן ר' הַוּא בָּר (ט'
כ-כט). אֵז מְלֹעַ לְבִטְחָה
אֲםַתְּשָׁבָב לֹא חַקְבָּה
לְבִטְחָה זוּ יְעַקְבָּה
יְעַקְבָּב. אֲמַתְּשָׁבָב לֹא
וְשָׁבָב וְיָמָלֵן. וְשָׁבָב
וְיָשָׁבָב בְּמִלְבָד.

ה' איז תילך. כמ"ש שם מקורן
זהו ערך נטול גורו. ויעקב נטמן בבייחי
במשל סימן ה' ואחר כה
ענין לעיל ס"ס י"א שהו
הוירם. להחובון איך בא
ונזרם ואיך מברא עוזרת. ע"פ
בגוזה ש'. ועוד הוא אשה כמ"ש
ונזרם בגוזו. וע"ל פ"ע סימן י"ב.
בדודו שלחו. עכ"ז א"ג ב' פמ"ה.
לא יישן. שומר ישראל ישראל
ובכבא ע"ס י"א. ממש לא חמות.
מכמ"ש תענית ה' ב' ע"ש ישרבר
יאצטער. ייצא עקיב. ובואך ורבא
על עקיב מלון. כ"ה לךן לע"ט
ס"ב. כ' מהד אשוח משכלה.
מדושת תלמים מומור ט'.
דבוזים. בילוקש שופטים
ונדרינו דבוזים. י"ד איתיה בכחותם מנין ומה'
וישרבר. יושביהם רבענו יונח כל

מִסּוֹרָת הַמְּרוֹדָשׁ
טֶפֶח אֲלֵינוּ מִן יְמֵי קִין כֵּל
קְצָמָא, וְלֹא קָטוּנָה מִמְּמֻכָּבָה.
בְּלֹא קָטוּנָה קָטוּנָה מִמְּמֻכָּבָה.
מִלְּבָד פְּסָחָה, וְכֵל דְּבָרָה
מִתְּנִינָה, וְעַמְּגָבָה כְּלֹא נִמְשָׁבֵךְ קָדוֹשָׁה.
כְּלֹא שָׁמָמָה מִתְּמֻמָּה תְּמֻמָּה כֵּל
כְּלֹא נִזְקָן דְּמַשְׁרָדָה קָדוֹשָׁה
מִזְבְּחָה קָטוּנָה גַּעַם, וְלֹא
כְּלֹא יְמֵין כִּי.

ח' יוזשי הדריך
טפ"ח א זותך לברכה ור' זה יעקב שצחים וישמע יעקב אמריך האל אמר וילך בר' בליךטן טשלין. וככזיל ורל' בשבל שטמן לטשטן אכינו בגאנץ עליון גאנגן לברכתך ד'

אָמְרוּ יְשֻׁרָּן
פסחיה א. ה'ך בקוץיצין
ב אָשָׂא מַנִּי אֶל ה'
וְדַשְׁתֵּן כְּלֹעַן רַמָּה
אָשָׂא עַנִּי אֲשָׂא אַנִּי
שְׂעִיר הָרָא אֲשָׂא וְאַנִּי
כְּהֹוִי זָהָן מַאֲנִין לְאַלְמָן
הָה לְעַמְּקָה כִּי כֵן נָמֵר
יְשֻׁרָּאל וְעַמְּקָה כְּלָבָשָׂיו
אָמָר וְלֹךְ עַזְבָּק אָלָא
לְהַלְוָתָה שְׂמָאָה יְהִוָּה בְּלִי
שְׂחוֹה יְחִיק עַנִּי וּבְסִמְמָה
וְדַרְאָבָע וְהַרְמָבָע אָו
שְׂמָאָה הוּא דָרָר אַשְׁוֹתָלָא
אָבוֹן
וְכֵר מֵזָה שְׂדֵה וְמַעֲמָדָה
חוֹר לְמַרְבָּד וְאַסְטָה
רוֹשָׁם יְלִיאָתָה מַשָּׁם אָז
שְׁקָפָהָה זוּ אַרְצָה זוּ וְאַרְצָה
גַּמָּז אֲשָׂא מְשַׁבְּכָה
מְהֻבְּכָתָם אֲנָדוֹרִים נָהָא
אֶל הַוּיּוֹנִים הַפְּרָטִים לְאַלְמָן

נְחָמֵד מִרְאֹה
 טס"ה א אמר תשכ"ה
 החדר מושב ורבנן
 י"ג מ"ה כל מוכן נאנו
 פסק פ"ק נ"י ר' ס"מ מוכן ג"ל
 נמאז נ' פ"ק נ"י מ"ה ח"ל
 דרכו נ' פ"ק נ"י מ"ה ח"ל
 זא וטול ע"ז פ"ק נ"י מ"ה ע"ז
 נ"ז נ"ז ס"מ מ"ה נ"ז
 וט"ז מ"ה נ"ז מ"ה נ"ז
 פ"ק נ"ז ס"מ מ"ה נ"ז
 ד"ה מ"ה ג"ז ג"ז ג"ז ג"ז (ד'
 כד מ"ט ג"ט מ"ט מ"ט
 ע"ג מ"ט ג"ט ק"ט מ"ט
 ד"ט מ"ט ג"ט מ"ט מ"ט
 מל"ט מ"ט ק"ט מ"ט מ"ט

ירדי משה
פסח א אם נשכבה: שהוא
לשון טפק לפייך ודרשו
מעשו ולבן פ"י אפיקו לאם
תשכב לא יכול לעשו לך
מאומה לא שיכתב ורשו
על שיכתב טסולם כי שכְבָּ
ונ גופל עליו לשון
וינכט ולא שלשין אם תשכב
רבנן

פס"ח ג בתורה בנבאים ובכתובים. מלי"ט זפקנ"כ מימל' טמו על יערלן.

הוּא נִזְבֵּן

השחיתות ב-**טמפלגורי**, ולטמפלגורי. לשתי תלמודי יהודים והאריסות פון פולאך פון קריין, גדור. מילון הל' פנתאון גדור
קדים לתלמוד כי אם יידוע עמו מהריו למחרת נסחמה ממנה, מה אונא מוכבר כי. וכפי החלטת וועוועטן קני ומקומי מונגוליה. כי' ג' מן בר' חס
ושלום, וגם מתחם בלוטט טבר ואומכטלט.

חידושי הרש"ש

טפוח ב מאיין יבא טורי אלציגר בו. דריש עזריו על האשה מלשון אעשה לו עוזר.

זה השער לד' צדיקים יכוו בו

ספר

רָאשׁ דָוד

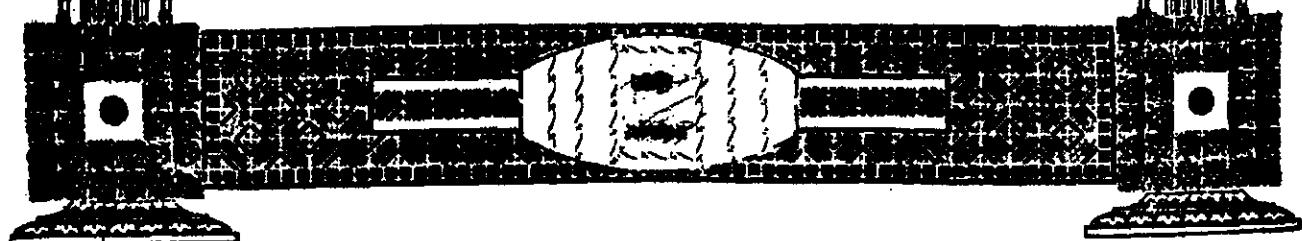
מהנה"ק, המקביל הנדוֹל, החכם הכללי
צ"ס"ע, איש אלקים, נזר ישראל ותפארתו
בקש"ה מרנא ורבנו
חִימַם יוֹסֵף דָוד אֶזְזָלָאִי
זצוקללה"ה
וחלק ראשון

נדפס פעם ראשונה ע"ז מטעם המחבר זצק"ל
ועתה נדפס מחדש ברוב פאר ווופי

עה"ק ירושלים תובב"א
שנת תשנ"ז

הוצאת ספרים "יהדות"

וחלה נלי מלים דכהיג וכלהליחיך נהלה ימתק חוץ
חבל כיהם גופך (יב) לויין הנו למודען ליין כו
מדקה כגד מדקה לטועג שעת נחלב נלי מלים. ועוד
נדעה נדרפה (יג) מה טעם שיטקען עלי"כ זכה לך,
ולגץ דרך דרכך נדין טעם (יר) נדין מלהלטס זיל
גוי שפצעת חייך מיתחה. ועוד (טו) נדין מלהלטס זיל
(ויק"ר פ"ג) על פסוק חס חלכו וטהמלה מוע כהארן
חלכו וטה חמלתו ומלהמת חרכ תחכלו וחץ זיל לרשו
מרוצין החלכו. ולבר טביה נכלל (טז) מהז"ל פ"ג
ותעניות (כ"ז): צכל ווס נטה קול يولחת וטהומית כל
כטulos כלו הינו נזון הלו צבזיל חניינה כי וטהומית צני
די לו בקץ חרכין, (טז) ויתיקע מהז"ל פ' כהונתו
(ק"ז). שעת פטירתו של רבי זקף עטרא לאכנתו
כלפי מעלה חומר רצ"ע גלו וידוע לפניו שיגעתי
בפרט לאכנתו צהורה ולמה נקניתו חפלו נחצט
קניתה. (ח) נס נzin קלה טעם לחיות חמייה כריה
ותורה נזכרת כழון נברכת בהארן. (יט) ועוד לחוון
קלת טעם למתז"ל פ' ר' עקיבא (פ"ח). מכין מודעל
רצח ליהויתם וכודור קבוצה זימי לחחותם. מה טעם
תמלחו לקדלה זימי לחחותם. (כ) ועוד נדין פרשת
זוכה דום צפוסקים כמה יתירות ודקוקים ולפי דרכו
ויתרנו ויתלנו צס"ז.

7 → ויתרנו לבזין כל כי דהמן ולקחו ולשנתה דרך דרכך
במתז"ל דיעקב עלי"כ ועתו חלקו בטולמות
ויעקב חייך חס נמל בטוכך זב ונמשׁו נמל בטוכך, וככל
יזועח חקירת כרhotnis ולח"כ נל שבקת חי זערע יעקב
והין הנו נבאים מבהע"ז יותר מכדי חיותנו בלחס זר
ומיס לחץ, וככל מරלה נחלת דעויי הילן נמנע עמל
כלכח ויינטו התי מלים ובעדינה דעויי הילן נמנע עמל
להוים יירטו ותחיט מלהים כל טו, ודצער זה מפושט
מלוכס ימלוכו ופליס יטוו זכל עופר וכבוד ותפוגות
צני חזם, וכן עוד כיוט נגלות כהיל בכזב יהוד טהיריס
טהגנו חוכמים למעדניים ונטומיכס יותר לזרען מכלול
ויקמך ומקביעין וגס כבינויים מתקדמים נחניט
ובמושדים, ולחפלו עני ציטרהל זמני דמצבת מלֵי
קריסיה התי חלצ כהארן כי צה מוע"ז, וכל זה גזל
זיד�.

וזרב מכרא"ס פירושו חוכו מפרק זה כמתז"ל (שנתה
פ"ח). דומים וחרן סיון תלויות וטעודים עד
קבלת כתורה וטה יתלהן מקובלות כתורה מוען וטה

ס' הלאיך למrios יכול גלען כמכוח מומר כצמר גונג
בגראת כרי שמילת כלב למולך כל מה הוי מקיש
זכור שטה שוויה צפיק, וכן כוות חומר זכו להסר
פסח נך טמלה יכול גלען כמכוח מומר גל שטה כרי
שכחת כלב למורה כל שליהו חומר זכו לדפסיו רצוי
שוויה צפיק, טכ"ל. (סודעתי כ"ז כחיך כלן לדפסיו רצוי
רכ הון עמלוי נלהות טרכן כל דברים ומוקין וטה
כמפרטים בס המדרשים), ובכגלו מגולות מהלך זב
נסתרו כל דברינו, כי כצמות יכרסן כמזהר למעין
וגם חיוויי הכלב עז חמיש נדו כלו כלב טגיון ימו
גדרה דפסיר חי ולין נטה. אך מפער לומר דפסקי
ר' חיטז וטמלה דין כל סביר להו כמזהר זה וככל
מהו וטנין סיועיל כוות נפקי ר' חיטז וטמלוין.

ברם זוכי שכך על מהלך כלב עוקר קוטיין דמלוי
ולף כל בכוי זוכור בו צפה חימל גנס זכו
כוות נלכ כדס"ז ולחיכו טטה ולמה חטפה. ולחפאל דצעל
כמחלם סצר דצמור דעתה טטה וטה זיכר למיימר
דלהטו דעתה ולית. כן למת דסרגמ"ז צפראיתו כחכ
דצמור מהו יוס כבצתה מהו כוות ולקדשו כיינו שלם
וחלנו, חמסה מפער דצביי כרמץ"ז חינס הילן לר
זומן דקי"ל כוותה דסצר כצמור דעתה מהו כוות
וכיינו כמ"ט כחיך זוכמץ זוכמי זוכמי צעין
זיהו נכלנו מהו, ומ"ט סצר כרמץ"ז זצמו מהו יוס
כבצתה לקדשו כיינו שלם וחלנו והוי ל"ת, הילן צעל
כמחלם סצר כמ"ז כצמור דעתה עצה, ומחלר לחיכ
זיכר דליך כי מה טטה עלייכו סמיך לדורות כלב זכו
צפה, אף דכיכל ותיכח ל"ת זוכור דעתך ולצאל
בקלהת גנס דזכה יט לדחות דכלבו צפה כקוטין חייך
דכוו דעתך יכליעו זוכור צפה, ומכתם ילפין (ולפע
מחלם זב כוות ח"כ גליק לאתיכז צדר).

ולפי קוטב דרוצנו ויתיבק מחלם פרקי ר"ה דלהתון
עליה דרך דרכך צס"ז, ולפי דרכנו (ט) נדין חייך
דזכה כוות על כלבמן. ועוד זמת להרכז (י) כמחלם
זיל פ' כל כחבי (ק"ט). ר' מיהיל זר נלכ כבז זכוב וכוי
הוזה חמד בלודקיל וככזיבו זלמן זכוב וכוי זכוי
חומייס לא' כהארן ומולח זכסיוק זכלה נמן נגן
חדר, זוכב זב נמזה שכך מתגה כבצתה ע"ט צהוין
כל מהלמה. יט לבזין מה טגן כל פסוקים הלו. (יל)
ונמוד מה שיכנות למשור זב בעזור טוגה שעת, כן למת
דכלי חמי (צס קרי"ת). כל במנג בצתה נוחים לו

ראש

תוצאה

וכי עמדו בקדול בתרוכה כוּה וזרעו ומפוזר על כל הארץ
ימליך וכיהנו, והוא יוציא בקדושה כי נסמה יענץ
תענוו, ולגנונו יוציא כוּה עמו. וכיינו רשותך דרכינו
רכנס וככזה עלה נפניהם ציטרולן קבל בתרומות מונש
קדול תורה, עתה מומורת חסידותם לה נבנה, וכיינו
דקולם שיגע בענין לנטוטוי תורה וא"כ גס הבוכ"ז
כלו כוּה וקנוו על פי בתורה, וטכ"ז לה נבנה כלו
 וכיינו רשותך.

והוא בטעם למיוג דרכי בתורה על עצמן, דמלחל →
שכוב"ז למסו ולל כללה חלק יענץ, ולן צדין
מסוגין חיינו חכלה חלק מסופרי ספרי, ונש
הציניות יותר מחיותם, וגם כתניות וכלהציניות זמין
דמתכם לדו קופיה עזען לפומה. וט מוקס לקנרג
דישרולן חלק דלו ריליכו כי בטוב"ז לנשׁו ונאל כוּה
צדיו, لكن זו צפרק קוריין ומקרין דרכי תורה לאירוע
לי צער תורה זכינו בטוב"ז וככזה עמד על בתורה
שקבלו ונשׁ בטוב"ז פלו. וזה קלה טעם להמיינטו
צרכית חמוץ צרים ותורה צרכית כהן, דגש מ"ט
שצינו צהיר עוזב ולחבב ובתים מלאחים כל טוב ב"ה
צעור בתורה סקיימנו בטוב"ז זכינו זו, וסוח מהמא
כהחות (חכמים ק"ב) ויתן לבס הרשות גויס ועמל
לחוויות יורשו בעזור יתמו מקיו ותורתיו יגולו,
שע"י קלה וטමות בתורה קיימו בטום זכו זו, וגם
זכותה כמילא מתקיים בטום כמ"ב (ירמי ל"ג) לה
לה צרייש יומס ולולב חזקה שמייס ואריך לה שמן,
ונמל שטרולן מקיימין בטום זכותה כמילא ונענורה
זו נהיר יטרולן כמ"ל (בר"ר פ' מ"ז), וכן צרכית
המוח על עצמן דעל כרוע הכלנו יותר מחיותנו,
וכמעט מסוס צרים ותורה שקבלו וכעתם בטום בטום,
זהס לה קדולו מ"ז ב"ה בטום חזק להכו וזכה,
וככזה בטעם להתענג צהיר יטרולן, לנו מכךין צרכית
כהן על עצמן צרים ותורה כי צערולס זכינו צהיר
בטוב"ז, וכן בטהר הכלנו יהלום מידי מותנו כי
בטוב"ז ג"כ פלו. וhoffter שזכו כונה מענטצ'ר צרכית
בתורה הדרת נתן לנו תורה למתה וחיה טום נטע
תוחנו, בכוכב הפל נתן לנו תורה למתה וחכינו לאבעמיך
בטום ופל ידי זה ומי טום שאט כל טוב כהן
ומעני טום נטע בתוכנו שבקדול בתורה. זכינו גס
בטוב"ז, והלמל בתרוכה זה לחמנו לחם גז ומיס מהן.
זהב יתרה הפל פ' (תבליים ק"ט) לנו תורה

ללו חזירים לחכו וזכה, וככגיאו חור כלבך יבר צעינוי
כיו"ל מתן דת לדם משער כופיע מבר פלהון, ולל
לך עטו ויטמעל וכל הגויס לקדול וכמלה בטום ב"ה
חנד ומוחר למכו וזכה, זכו יטרולן וקגלו וככמיהו
כטום על צוריו ולחיקאים, וכי זכון מלול חמוץ כל יס
ובטלתו של נבר דודין כוּה סרי כוּה צלו, וכן
כטוב"ז כי ב"ה חנד וקגלו בתורה וכיומו בטום
ומחתה זכו גז, וטוב"ז קס וסלקו יטרולן סצ'ן לו
ולזרענו עד טום וחכינו בטמי עולמות טכ"ז הכל ב"ה.
ועל פי זכון ט"ז מלהמר כ' לה טהטו וטמעת טו^ט
כהן חלכלו ולל החותם למלוקת בטולמות כי בטוב"ז
חלק עטו, כי צה נבר וטמך לה בטוב"ז וייתכן מותמי
הרין למלא קדולם בתורה ולה"כ זיקום בטוב"ז, וכן
הס חהצ'ו וטמעת דרכי תורה ויסיו מהלדים קדולם
בתורה לקיימה טז כהן חלכלו, כי גס בטוב"ז
שלכם כוּה ולין לנשׁו נבר כטום. וטס חמלעו לטמעת
כלימודים זו חור בדין שכוב"ז לנשׁו ולחס להין לכת
זו כי לה טז דצער מועט לקויס כנפס, וח"כ חווין מהלכלו
כלומר דצער מועט חרוץין ודומיכס לקויס כנפס צדחק
ולנער כי בטוב"ז הלו שלבם. וזה מעתה ר' חמיעין צן
דוסה ר' בנה קול מחריח ומלומת כל בטום כלו יזון
צבדיל חנייב וחנייב זכי דז קב' חרוץין. וכוּה פלא
דכין כל בטום יזון זיקומו ח"כ זקיימו בטום
זיכון זכון צה זכון קדול שטום וכוּה פלו,
ושורת בדין כי יהענוג מרכ' כל עוזל וכבוד הדר ליה ימד
ולל יספר כי הכל שלו וככל בוגך מהר בממעמיך, וכ"ל
כמלו מזוטו של יס וטלתו של נבר דכרי כוּה פלו.
וככלפי ליה מלטמך קב' חרוץין כמספנ טווצי דת ודין
שנולמי זביס חרוץין חלכלו וכוּה נפלחה צעינוי על ר'
תגינן, וכיום זכרו להחוי צילת חוו וטלו יין מרו
בטוב"ז.

והדברים מגוונים להמוני קדושים רבי בטעה פעריתנו,
כי ב"ה יענץ לטע"ב הדר מר נבו ר' מה"מ
חיל"ק ומראות נפשיכ נתן בטוב"ז לנשׁו, כוּה טלמו
קדול בתרומות הדר לפי פצנ' כל טז בטוב"ז הלו,
וכוּה טלמו חמר למלא קדולם כחוכם מכין זכי
לטל כטמיים כה"ז שרטוי פחום הלו מוס וטל יין
בקליי כמ"ל זרבה (דרתית פ' ס"ז), וימתן
הקלנו עפ"ז דיענק הצע"ב. לנשׁו כוּה מזול שקדול
בתרומות וככלו כוּה נטל בטוב"ז וטזק לנשׁו בטוב"ז,

זהם כתורה כיו מועודה דמלת כבנויות לרוייך ומוקומת נון, וכן על פי דרכינו בנה מכ מוש כפ' שאלמלה כתויה בטוכי"ז כי כלו נטעו וזה טני להן, וזה גם חורף שטוח עלי טני, כי אין לחם ולחין מים ולחם וכינוי ליריכים להחנכה כבנויות ודלות מהר ולחם כבניהם ומי יכול לעמוד, ולהחנכה שוכן עטס שמירת שבת תדריך ומני יכול לעמוד, והוא הולך חלקם חמישים בטוכי"ז וכוכב נגנץ בטוכי"ז והוא הולך סכך נגנץ החלקו בטוכי"ז ונולך לנו מנות שבת כרומו לטוכי"ז כי כוח חילקו, לנו ערך כן כלנו כי חלקם חמישים בטוכי"ז ולמן נכס חלק צוותי"ז כלל, וזה לנו יוכל נטמור שבת כי שבת מעין בטוכי"ז וכוח ערך כי גו שצנחה חייך מימיך כי לנו במויתו כוח ידע כי אין לנו בטוכי"ז כלום. ונראה בזאת עוד מען זה כי לכוית שבת מעין בטוכי"ז ונוטינו צו כי כוח חלקו כהמואר, וכן נטמוינו נטמג שבת העצירה וכווארי וחויר פורי וכבלת מחלות, וכל האסיטים יתנו יקל ממעצמות וכן כל מומי חנוג, וגס נטמוינו לדורות צוילו נס וחלק צוותי"ז (צ"ק פ"ז). וכל זאת לטודיע כי גם חלק צוותי"ז כמו שבת עכ"ז כתורות צוילו כבנויות וכן כבנויות לא כבנויות לא כבנויות צו גס בטוכי"ז ויכוליס להחנכה, וחכ' על ידי כתורה שכך נטה צוילו גם בטוכי"ז כוון כמהיל מזונו של ים וצלותיו של נבר דכוי אלו צל, וכן י חלק צקבלה כתורה כיילו כבנויות צל חור לתחז' וצאו, וכן נטמוינו צבג' שבת ולקרות צוילך צבג' ר' ברכמו חזינו צבאי עולמות על פי כתורה. ולשיקר מהקירה חמ"ל חילנו צענויותינו עט מלמר ר' לוי במפורס (צרוכות ל"ב). כמ"ז לא' כלון קודם זרכך כלון להחל זרכך, ולח' לדס ל"ק כלון קודם זרכך כלון להחל זרכך, ול' אלמנתו זרכך כלון פלו יתגרך ול' זרכך פטו בטוכי"ז כי לך חפץ זרכך ותלהק ממיין, וכן נדיעון זרכך מחריכין וצכל זרכך נצערין ווועטלין בטוכי"ז מלהי ס' מן הבאים, וכן מטהו כי כוח לך זכל צו.

וזאת ביחס לי כונת מלחמים ז"ל (סוטה ל'יח): ועוד
 טין כו ויזוך כי כן מלחמו נדל חל תקבי
 יזכר הילך יזכרן, כוננה דלפטום יוכטל יקחח ליר נזע
 טין כו ויזוך וככל גול כו ציוו מעשו ומוי כן לו
 רשות נמיול נצבע משתגע ומרוץ וכ"ז להת
 להחריס, מה חמלה חל תקבי יזכרן חיון לחם יכול
 לקרום יזכרן הילך חס תקרחו מקודש יזכרן דעת ידי
 הזכרך קנא מלה כ', ועטו חיון לו כלום, כי לא' סלאג

שפטוטני הוא הגדתי בטעמי, ומזה מדריכנו יתפלל
במלמורס זיל (סמ"ר פ' ל"י) בסדר כיוון ולחכמת קדרכ
הילך אתה להזכיר מהין בסכ"ז לוי תוויתך שפטוטני הוא
הגדתי בטעמי, נטהט טהלהר בקצ"ב למסכת ולחכמת קדרכ
הילך וכ"ז ברע לו למסכת חיל בקצ"ב למסכת פולח
כימכח בלו ונתחיה נך טהלהללה כיון הגדתי אתה טולמי.
ודבשו זיב רגיס לטעם מען דעם היה מסכת רגינו ממחה כמין
טהלהלמי כרע לו נצעוד לחיו בגוזל שתדייר כיה וכוג
זו נצעוד גוזל טסוכס כדיזורו يولיה מצעין טיבס ועתה
טזוכס נצעוד ברכע לו.

ויתבען ממתז"ל (זמינים ק"ג). דעל מהר סילע מטה
נכלת בטלחות כי צמוכת מלך מה' כי ומטה
רוזס וכתייג כל' חכון לחין כל'יו שוכוב לנו טהה
יבוכ כוכן, ומוחב יט ס"ז כי כל' נמר כי צענוקה דעתן
רווחה טליי דמטה בכוכ עינוי ולט ליה צגולהה לכוייה
ישרלהן ממילויים מלך מה' זו וינוולא ברכוכנה ממנו,
ומוחב פקלת יויהה זכלם כחיג געבא חדס צלטמו לילד
דעתה הות כטעט טבגדול ימלך זקטען ממתז"ל (ברץ פ'
ח'), וכי מנייה נומר דה' צפנויות כי' לה ריכז וחיל נס
ח'yc כל' וכתייג געבא חדס לה פטשר למישו מתולת
געוכ לויילך זקטען חל' ח'ז' טהי רצווות יט. לכן דעת
בכיה חאל חמר כי' למצב כמניו מכל ולחס בקרע
היליך הות חכון לחין כלע לו למצב לה מעד טנטקיל
זו ולט מעד כי צומר כויה לאטטרר ברכוכנה, ורק כי זוכ
צמוככון חכון זויטלט ממנו כויה עונת על מה געבא
געוכ וברעט לו דיפיק מינכ חולדת, זו יהלמו דינטב
חדס כויה מורה מה' טהי רצווות כיוון דבקב"ח חי'ו
חפץ צענוק, וכיינו דכליט לו לכבוד כי'. יהלמו הלו כי'
חורה כויה טלי ונתהיך לך ומוח מופת חמוץ כי צומר
חי' זענוק ממתז"ל פ' לר' עקייב (ד"ט פ"ט) חי'ל
בקב"ח למצב כויהיל ומיעטת למץ חקלע טל טמן
וכתייג זכוו מורה משב עצדי כויה באדר מהר דיבער
חלווי כי', היל מהות שיטעו דמיין צומר כענוכ סכבי
חורה כויה טלי ונתהיך לך כולם דנקלה טל טמן,
וחoco כויה טלי לאטער ונתהיך לך זוכית לח' ממעט
כענוכ וח' מה' כי חפלתי צענוק וכיינו טעמל
טהמרתי געבא חדס, וזה צרים כמלומר ולחס בקרע
היליך כב"ד לולי מורה טעטועי ה' הטזרי צענוי, זו
הקדמי בצעיל בענוכ וחו' בענוי, זו יהלמו צענוגר
בענוכ בענוי זסנה לקיויו ונפיק מינכ חולדת חוכן

ולפי כהמוםו יונן מכם שלמוני צהרים טויל פצויים וכגוןיהם בכח תורת חיים חמוצים (דף 56) דתלול טמך על צורחה ונרכחה, ועל פי דרכיו ניחל לכון פלפי ידיכם מן כתורה חניס רוחיות לזרחות ליבות מושבוחה", ג' וגס על בטוחה"ג שבין בבורקה יהלו טליכון עולריון מהחר שפצעו ידיכם געוכ"ג, שמן מיניכם כי חניס לרונס געוכ"ג ואלהם לך בגיעס. זה טעם מז"ל דז"ה טמך על חילול שבת דהולם נטה כטילתו ממילויים חמוץ כבשחתה כמלוחו וכי מסתכלין רוח כרומו טעוג בבשחת ובלימוד שבת, דקינוו בטוחה"ג ביה לעטנו רק שבתורה זכו בטוחה"ג ולכשי טועג שבת בחנוניות געוכ"ג צויס שכהן מעין בטוחה"ג וזה טל ידי כתורה, לך בו נפשות מהתורה ובם לך כי מחלין שבת ולח' דה טמך. וזה טעם זכיות טמך לזכור אלה שבת ונעוק בתורה לך מלהנו יוזינו ורגניינו ליבנות בטוחה"ג יותר מכדי חיותנו, וזה שיקר גדול לך בדור כל יוס כי אין לך יוס שלין לנו נבנית יותר מכדי חייתנו וגס בתניות ובטעו כמוני כמושת צהילך ומלאות וכיול, וכגון דה ליריכ רבך שלג נרפה יוזינו מעסיק בתורה, זכירות זו גורך גדול.

ואתיא מقلיל על מה לדרי קריית פרשת זכו שבת
בטענו וקווין היו שבחת זכו, כי שבת זו
ומלויתו לענו וללמוד זו מסcis הולך זכייה זו
בדהמן טהור כמו ישלהל קדו עולמות ע"י בתורה
כמ"ל, וכן בתעם כי כמעוג שבתות נתחנין לו נחלה
בלי מילוי כי כיוון שבת זכו לומדר כי ישלהל כל
בשולם כלו כהן וזה בכ"ג נס געוכ"ג, ה"ג נחלהו
לשולם בטיה כלו מילויים כי ישלהל זוכה הכל ולפי
שעתקה ה"ג כהן השר חלק טעם בטחו וצוק נטעו
במושה"ג, لكن נבראות כי זכה נחצעל מושס שכאב
במושה"ג כתורה כהן סמיל מושע של יוס וכו', חי נלהת
לייעקב עלהו יתנת טבר זכה להגיד כי ישר מכך
בברכות בסיס נועזות בטוחה"ג כי שבתורה שבקלו
וקיימו כהן זכרו גס לח' כל יקחו, והאר לייעקב מלוי
טיב טבר זכרו יתנת טבר זכה להגיד זכה זכה
כיה נועזות בטוחה"ג כי מושס זכה זכה זכה
מילויים, ובכן כמעוג שבת כמלוחו לח' שכרו נחלה כל
מלויים וחון נטעו פמו דס טענה, וכל זכה שבת
בתורה ובמו שהר יערק ערך טביה טביה פתוח לח' מוש
ועל יון בקיימי, הולם שבקב"ה בתורה מכין זכויות

ומליחך ועל ידי בצליכת נתן לך מדרס וכרי כהן שלג
לו פקלח כהן יוניך כי נתן מלוחמי' שקנוו נצרכה.
ובז"ה יונן מהמר פ' כל חמץ כי דהו לודס מההלהה
הןלו ר"ח נר לנטו יונן כי מעוג שבת כמלוחו לך זכח
לכודיע כי גס שבתות"ג לשלהל זכו גס געוכ"ג בקנלה
בתורה זכח כלית קיס טוג שבת כמלוחו לך זכח
לושר גדור געוכ"ג על פי מודתיו שגעג שבת כרחיין,
ולפי שבת עיטה כתורה לזכות געוכ"ג ית חצוב
מלך בצליכת דהמן, נס בכעריך בטהון לו ילמעו
לכ' כהן ומלהוב להרוויה שלג נמלו מהלך מזו כלום,
דקודס בצליכת כל שלג יתרך, וכצמאלין חותם חחר כה
ברכת המוליה זכוי מילclin טל בלחן חחר כמו שבתינו
ז"ל ביו חוממים ובהן נתן לך מדרס נבראות דמתלהן
גנובה קל זכין וחוין לנעמו כלום.

ומן כהמום יתיצג על נכון פלי שרפפו ידיכם מן
בתורה לח' גל"ה עמלק, כי ישלהל טעוניים כספ'
וחבצ' וכל עוז הרץ מילויים בסיס מזוכות ותעוגיגו נס"ג,
וכל זמן טמחזיקois בתורה חיון טענה נטעו בטוחה"ג
שלג ונחל ציד ישלהל כיוון דטסוקיס בתורה ומקיימים
בנולם וחכו זו כלמות, ולכון נבראו ידיכם מן בתורה
וחפקק טעם זה ויכה עמלק כי כל טוג בטוחה"ג נטעו
כהן ונחל צידם. וחכו נדולות כוֹסֶע (ס"י ח') ה' לא חכם
שופל נכמר על בית כ' יונן טבבו בריתם וועל תורת
שבתו לי זעקנו הולכי ירעונך יטרול זמה ישלהל טוע
חויב ירדפו. וחו"ל גילקוט זמה ישלהל טוע חיון טוע
הלה' בתורה, בכוגנה בצליכת ברכ' קולך ידו כהויזיס
בנכר טל זיה כ' יונן עקרו בליך שפנמו בצליכת קרכ'
ועל חריטי פצעו דסתים זו בס פענום שיזקו בטוח
במושה"ג בלית ותורה, ועתה כי רחקו מכם יצחו
כהויזיס לבלים נס, לי זעקנו וכו' ובפיכם ילו למלמר
יזענקה ה' נבל מעטיכם לבך, لكن זמה ישלהל טוע שבת
בתורה מכך חיוב ירדפו כי כל טוג בטוחה"ג גול צידם.
ולפפאל זכינו טפמל דהדור קגנו בתורה זמי
לחצאות, דקיוון שרלו דצילהט עמלק תחילת זיהה טל
ברפו מן בתורה וטסוריים ליבנות מן כטולס וגלו טל
שאנס בתורה ועד מהן קמן קאש לפקו לח' כל
חאנס מהשגב על זכוי חוממים הנוסיס כיינו, ולכון
בדור קבלו דרלו בתורה מגן ולינס ליינס מושבוחה",
וילמדת פטו ועמלק יהו נזויים לאומות ולהונדים ובקב"ה
ברלו.

ספר בראשית

ראשון לתורת אלhim

עם

תרגום אונקלום ופירוש ריש"י

עמך הרכבת

עמך הרכבת
234567

ועם פירוש הנקרה

העמק דבר

עמיק דברים. ליישר ההורים. בפקודיו ה' היישרים. להוכיח כי אין בהם שנויים
ויתורים. הכל ב עמוק הפשט סדרורים. וכל נקודה או דגש המוותרים. על
כוונות רמות מורות. וגם דרישות רוזל בעומק הפשט מזהירים.

מצורף לזה עוד הרחב דבר ירחיב הדברים. במקרה
נ"ך וכבר רוזל להראות כי מהה ברורים.
ערוכים בכל ושמורים. למבקשי דברי ה'
במישרים.

אשר זכני ה' אותו העמוס בעבודה
נפתלי צבי יהודה ברלין מוזאלאון
בעל המחבר העמק שאליה על שאלות דר"א נאון

יצא לאור מחדש, מבואר וምפורש, עם מראי מקומות מדוייקים
על-ידי

מרדיי יעקב בן הרב יהודה שליט"א קויפרמן

שנת תשמ"ה לפ"ק
פעה"ק ירושלים תובב"א

בראשית יד לך קפט

שׁוֹבֵן מְחֻפּוֹת אֶת־בְּךָל־עַמְךָ וְאַתָּה הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר אַתָּה אֶל־עַמְךָ שָׂוֹה הוּא עַמְקָם הַמֶּלֶךְ: לְיכָה וּמִלְכִי־צְדָקָה מֶלֶךְ שְׁלָמָם → הַזְּבִיא לְחַם וַיַּן וְהַוָּא כְּהַן לְאָלָל עַלְיוֹן: יְשַׁׁוְּבָךְ הוּא מַר בְּרוּךְ אָבָרָם לְאָל עַלְיוֹן

דש"י

(יז) עמק שווה. כך צמו, ומרגנוו למייסר מפנה, פניו ממלילות ומכל מכתול: עמק המלך. פט ליקל דמלכל, פט רם למך, טאטום טליתים קיטים, טיטה מיומד למך נפקק טס. ומדריך מגדה, עמק טפטוחו טס כל סלומות, ומליכתו למカルט טליתס נקטם חלquis ולקין: (יז) ומילבי צדק. מלרכ מגדל פול טס כן נם (מליט טז): לחם ויין. כך עוקט ליגיעי מלממה, וסלה נו טלון נלטו עליו על טפלג לת צני. ומדריך מגדה, רמו נו על סמנחות ועל סנקציות טיקירטו טס בינו:

אונקלום

דchap מלמתקי ית בקרלעטער
וית מלכיא די עמיה למישר
מאפנא הוא אמר בית ריכא
דפלבא: יה ומלפי אדק
מלקא דירושלם אפיק לחם
וחקר והוא משמש קדם אל
עלאה: יט וברכיה ואמר
בריך אברם לאל עלאה

העמק דבר

ברחך היהתה לאט לאט כפי מהלך הנורדים, מלכי צדק בין יציאת מלך סדום לדבורי וא"כ⁵⁶ כבר יצא מלך סדום מן הבור, אברם אבינו⁶⁴, למדנו דתשובת "ויצא"⁵⁷ מביתו לבקרו ולבקשו. ודלא אברם⁵⁸ בלשונו "אל עליון קנה שמים בהרמב"ן (פסוק ו') שכח דפלבי הדרש הבינו חז"ל⁵⁹ שיצא מן הבור לקראתו, ואי אפשר לומר כן⁶⁰. ודרשת חז"ל⁶⁰ הוא⁶¹ מדייפר הכתוב כל העניין בחנים ואני נוגע לנס⁶², אלא על ברחך שיצא מן הבור בנס, וניכר היה שבזכות אברהם היה הדבר, שאירע שעמד אברם עליון בבואו למקום והמערכה ויצא מיד⁶³.

לְאָל עַלְיוֹן: לְמַעַלָּה מִכָּל הַכּוֹתָה⁶⁴ שאומות (יח) ומילבי צדק וגוי: הפסיק הכתוב דבר העולם עובדים.

(פסיעותיו של אברהם אבינו היו) שלש מילין, ר' יודן בר' סימון אמר, מיל, שנאמר (ישעיה מא, ג) "אורח ברಗלי לא יבא". (פירוש, אורח שהוא דורך מיל, ברגלי לא יבוא, שהיה אברהם פוסף בפסיעה אחת, ולא נגע רגלו הארץ – ריש"ש). 56. שעבר זמן רב. 57. וא"כ ניתן להסביר "ויצא מלך סדום" – יצא מביתו ולא יצא מן הבור. 58. מהמילה "ויצא". 59. שהרי עבר זמן רב, וככל. 60. שיצא בנס מהבור. 61. לא מהמלחה "ויצא" כהנת הרמב"ן (ואכן בכ"ר לא נאמרו הדברים על ד"ה "ויצא מלך סדום", עי"ש). 62. של נצחון אברהם. 63. כפי שהסביר הרמב"ן שם, כדי לישב את שאלתו מדוע הנס שאירע מלך סדום חיזק את האמונה בנסו של אברהם (כדייתא במדרש), הרי זה יכול היה דוקא לשימושו לאמונה בעבודה זהה שלו, אם לא שנאמר שיציאתו מן הבור הייתה בזמן שאברם עבר ליד הבור. 64. הערת רבים מן המפרשים. 65. למלך סדום. 66. שאמר ברוך אברהם לאל עליון קונה שמים ואryn". 67. המשך: שנאמר "ויברכו" ויאמר ברוך אברהם לאל עליון", כיון... 68. יש לעצין שאברהם הוסיף שם הויה, ודנים בכך המפרשים. 69. כגון מלאכים, וכך איתא ברמב"ן, וסימן: וענינו, חקיף הגבוח על כל גבוחים.

אונקלום

קע בראשית יד לך לך

קָנָה שְׁמִים וְאַרְצָן: כּוֹרְךָ אֶל עַלְיוֹן דָּקְנִינָה שְׁמִיא וְאַרְעָא:

רש"י

(יט) קנה שמים וארץ. כמו עותם קmis ומלין (מלטס קמו, ו), על ידי עתיקין קנוין לנו ים אלה:

אברהם קנוין

העמק דבר

המקבילה

(יט) קנה שמים וארץ: בב"ר (מג,ג) איתא: הוא מקום השגחה, וארץ' הוא תכלית ממי קנאן, רבי אבא ורבי יצחק, רבי אבא הפעולה⁷¹ שימלא ע"י זה כבודו יתרון בכל הארץ, וכמו שכחתי לעיל (ב,ד) אמר, כאינש דאמר פLEN עינוי יאי שעירה יאי⁷², ור' יצחק אמר, היה מקבל את העוברים ואת השבים⁷³ וכו'. והוא פלא, וכבר נתקשה בזה המדרש⁷⁴ הרשב"א בשווי'ת חלק ה' סימן קט"ו⁷⁵. אבל העניין, דיעין' הוא כינוי להשגחה, וכרכבתיב "והיו עיני ולבי שם כל הימים" (מ"א ט,ג), ופירשו — השגחתו ורצוינו, ועיין תרגום יונתן שכיוון זה⁷⁶. וישערות' כינוי על השתלשלות המעשה הצומח מתחילה מהמחשבה, שהוא כמו שעורות' מראש המחשב⁷⁷ ומשתלשלות. וידוע⁷⁸ ד'שימים' שמים בארץ, והגיע לתוכלית הביראה,

70. פלוני עינוי יפות ושורתו יפות. 71. המשך: ומשהיו אוכלין ושותין היה אומר להן ברכו... אמרו ברוך אל עולם שאכלו משלו. אל הקב"ה, אני לא היה שמי ניכר לבתויה והברות אותיהם בבריותו, מעלה אני עלייך כאילו אתה שותף עמי בבריותו של עולם, הה"ז "קונה שמים וארץ" (לפי זה מלת "קונה" חזרות על אברהם). 72. עיין גם ברביבנו בחיה שהסביר מדרש זה בארכיות. 73. זה לשונו: ולפי שנחחبو בדעת המופסדה הווע רבים, קבעו לנו בברכה הזאת (מלח) מורה על (הסתור) הדעת הזה מלבבנו. והוא מלת 'קונה הכל'. שמלה זאת מכונה בתורה לפי דעתינו על זה, והוא רומות שני עניינים לקוחים משני גזרות. האחד מלשון 'קניה', ולומר שהוא עשה הכל (מלא) ממש ממש, שהקנין הוא דבר שיש בו ממש, שהדבר שאין בו קניין, והוא יתרון חדש ועשאו קניין. והשני מלשון 'קן'. שהקן אינו אלא הקנה לגידול האפרוח... כך בראן הש"ית, עשה הקנה הראשונה שהוא ההיולי וממנה עשה והעמיד הכל על מכנו, והוא שהכתוב אומר "קונה שמים וארץ"... ורז"ל נתעוררנו על זה ואמרו 'ממי קנאם', שמלה "קונה" הוא מן המלות המctrפות, שאין קונה بلا מוכר, כמו שאין אב بلا בן ולא רеб بلا תלמיד. והשיבו על זה 'כהוא דאמר פלניא שעירה יאי עינוי לא יאיין'. ופירשו, הנשאל על פלוני מהו', ויאמר 'שער ראשונה נאה', ואין במשמעות שווה החלק שבו בלבד נאה ולא עינוי, אלא אפילו עינוי, שאם ישאל 'בעינוי מה', יאמר 'אם כן נאים' אלא שהזכיר אחד מחלקו עכשו ואומר שהוא נאה. וכן אמר בכאן שהוא "קונה שמים וארץ" מן ההיولي, וכשתשאל על ההיולי תהיה תשוכתך שהוא חדשו מן האפס הגמור. 74. ותהי שכינתי ביה אם רעותי מתעבדא תמן כל יומיא". 75. שבראש יש את המחשבה — המה. 76. כך ברביבנו לעיל א, עי"ש. 77. תוכלית ההשגחה והשתלשלותה. 78. "קונה" = מתן, מעמיד. וכן פירש הכתב והකלה' בפירוש המלה "קונה" בפסוקנו. 79. "השימים". 80. השתלשלות מההשגחה — הארץ". ודבר זה עשה אברהם ע"י שהכיר לאנשים את הקב"ה ואת השגתו בעולם השפל, כפי שהובא במדרש (הערה 71). 81. ככלומר, על הקב"ה (ולא על אברהם). 82. כאשרנו פונים להקב"ה.

עַצְּחִים חַיִם הָיוּ לְמֹהוּקִים בָּה

בעוֹרֶהֶת

סְפִּרְתָּה

עַצְּחִים

— על התורה —

שני חלקים

ח'ר ע"ד אנדה - ח"ש ע"ד דרוש

אשר השאיר אחריו ברכה היה האדם הגדול בענקים, שושנת העמקים, צבי תפארת ישראל כי אדמוריך הרבה הганון הגדול והקדוש, המפורסם בתורתו ובחכמו בבל קציו ארץ
קשה ממן חיים צבי טיעטלבוים ואזקללהה
האביר ור' דקיק סיגוט י"א והגליל.

לצאת לאור. בהשתדלות הרהיג המפורסם חסידא ופריטה בנשיק בקשת מוח חיים
ויצחק אייזיק הלברשטאם שליטא אבריך סלאטפיניא והניל יעיא חנן בעמיה
הנהיך ואללהה, ובהתדרות הרהיג המבוי בנשיק בשיטת מוח יקוטיאלי יהודא גרויס
שליטא מלפנים אבריך בערבعشט וכעת רומץ פה סינט י"א שיב של בערט"ח וצ"ל.

פקיעת ופסיעת כיוון לגס למ"כ פ"ה מז'ג צמינו כבו נמחלת דסח פ"י לנו פ' הלו נס צמנס טנים וודולוי לו מהקל עמהלצות ולחט כל מעלה מהלך נמהלך. ח"ט פמדרכן לחנו يولע ליזה מניזה הס נקזין פלטזון לו טפנ"י עמה דכמייך ולך לו פלן פאולי" מז'ג נפצען דטנ"י מז'ג מן פלטזונט לדסח נפל לו מיד לחט כל פטוליות ולט לדסח הטע טנית מהלומו עניין ונכח"ז טם וטמן על טמיה ולט נכפה לחט סתתלנטות כל טמלוות ונכח"כ טפנ"י מז'ג יומל מן פלטזון דס"י נקזין גדוול ונכח"כ פ"ה מז'ג ומכלכו פל להלן.

ואע"ש לנו גול פילקי' זס טהומאים חי' הדרסט עמי"ט זק' גחל מיס פיס נפלט נך נך על"ק ווילט למ קדשו לו יcis נט"ל חמוט"ל דמא טפהלט עופטה בעזוזה סק"ח כן ליכי ערלו צל לדס טיל נטאמט לדס ולוככי ערלי עוזא' ליכי גוטו טוח נלכבי' חמייס טהווע ערלאות לדס. זי"ט נך נך כלו נלכבר נלוך ערלאץ טעלט חמפסט למכלת גוטפ כלה נקלל לוך חמייס רק נלוך ערלאות דלן טפסו ערלט הלאס טלגעזול זה נצעיר ערלאות דלן קוינו ימ' עכ"ז. וזה יט למכת הספקוק (טמוהל חי') וככלן מיידי' באנט זאנט וגוי וטפטע למ' יטאלן למ' כל פאקווומ טהלהס וטנטזטו סכמתס כי טס זימנו. ולחצ"ל כל אוקוס טאלן טס זימנו ר"ל ע"י טקסט למ' יטאלל אוקוס צולו וע"כ קנס לו נעלמוו זימנו זימנו ומונחו כיוון טזה דזוקה פוח קלו. וח"ט כל אוקוס טאלן זימנו ר"ל זזה טסדיין למ' יטאלל נעלמו זט"ח עריב מים זימנו ער. וח"ט ווילנט לנו גול פילקי' זי"ט הלאט למכתס ר"ל זיס עקיי טלייכט טאלן על ידי' טהומאים ה' נק' ה' נ' ס' ווילט כמ"ט זוסט"ק (טאלטיט ד' עז') זפסול יוואטל (טאלטיל הקי' למ' למכתס עריה כטדים) ידען כל הוייז וליטניא דלט טזניא למ' למכתס מליח קוינ"ט להלט ימולטי' דעלגעל וסוו מײַזין זניישו למכתכט למ' למכתס וורי' וועל'יסו למ' קלט לדיב' עמייס נלקטו ערט הלאט למ' למכתס וכו' עיי'ט ועיב' ווילנט לנו גול פט' מה טאלטטו כל הלוות עס כל זניטס נעלמע"ט עיי' טהודיע טאו צל קקז"ט ערולס ווילט נקלט. מלקי' הדרסט ככ"ל וטא.

בעיניו היה פקול מכך יכול לכוון נסחאות ולח"ה נכלחות
הכל מחייב כיוןopsis ואטולן פגש ע"כ כמה מה
טהרמך מען וע"כ לענץ ובנו מכאן בכוכב נס יעם
הנו נגיד המק עכ"ז ידין לה פקול מה טירטם
בעיניו היה פקול כיון פצעל טילטער וס"י כוננו כומני
וימלו פאלך ימיך טיננו כווע קפצום ענקנו טל
הלה"כ ט"י אכמת גנגל שמם וגס היזביס טמקין
טמעל טוחך וסדר לו וכווא טפ"י זייניל טומלי^{אלא}
לייעקב מעין טומלי דהלס קדמלה בטיס יסס מעין
ילדת"ל קולד טמעל כיון טהרוות מקנו מען סקלוס
וס"ינו וימלו פאלך ימיך מעין טומלי לדלא"ל קולד
טמעל.

ובמדר'ך מיל' טני מעמידים חמץ נך לך ווין
חנו יולעניש לחיזן חביבה חס פאלטשונכה
לו ספנאי מונס דכמץ ולך נך אל הילן פאלטשונכה
פנאי ספינס מן פאלטשונכה ואקצטו סאטוטשיטס טלייך
נטען מונס דכמץ חלן פאלטשונכה דספנאי חביבה
ויסטר ען פאלטשונכה, אל פאלטן הילן מלך צמל"ל
ולומת נך גלת נו פאלטן מיל' כדי נמננס צענינו
וליטון לו מכם על כל פטיעה וטקייטה וועיז ג"כ
טוק קאנט האכט נעל כל פטיעה קאנט יש זולת לה
לה גאנטס אויד הילס יאן וגס מא חביבה צאמס
צינטס לו ח' מקוואו דק היל'כ. וטאכט עטפ"ק
היל'ז זיל'ל זפקדמעס לאמ' יס"ג לאפרע פאלטשונכה זענן
המעלי חביב קאנטס טל הילן כקילענס זאַל נטיעלים
בכמץ אָס קאנטן חמוץן וכלהן חמץ זאָס קאנטן
בי צלעתה הילען לין פטיעות חמפיקות זעלטשיטו דק
הילען טננס נתקכל ומוחז לקלעהו הילן פביב טעל'
כל טננה וטנעם כלהטונטה קאנטס עט נדאָס לו שטטעט
מאפֿיל נגעוז לנטיעית וויסו דז'י פאלטשונכה זילען
נטיעים טפֿיס חמוכת פאלטשונכה זאַס חמץ אָס
כמי' האס חמוכת סרעלטשונכה וס' האס חמץ אָס
פאלטשיטס וטאַלטשיטס טלעס ומטע זענן טנש קאנטן
הילען קפֿס"י אָקיל'ז מעניעס זאַל נטיעים עכדט"ק.
עטטע זטאַלטשיטס גדוֹל כמו קאנטן זאַס קאנטן
וועיז פאלטשונכה כדי לאַטצעה צענינו פ' טל נך גلت נו
צטנעס ליילען זאַס קאנטן זאַס קאנטן זאַס
עד פביב הילן סאַקזוס הילן הילען לו ח' נילען זאַס
וועיכ ליל נילס נו אויד דק הילס וכטאלט אל לו ספנאי
ספינס צליחס עקזוס לאמ' אָלטמי נמננס עוויד סטנעס
טאַלטשיטס גדוֹל لكن זדין טול טיפֿול טכנו על גל

רומלבי לזכילן פלאס הוליל נמס ווין וגויו. י.ל"מ ←
עמינ"ט טאמפוקטיס דיענקז ונעכו חלקו
שנולוות

פּוֹלִילָה נְעַנֵּן זֶה לְמַס וַיַּיְן דָּלְלָמִיד צָבִיוֹתוֹ שָׁוֹקָק
צָמְחָלָל וְגַעֲמָתָה צָלְמָס וַיַּיְן כּוֹל עַלְלוֹ צָלְמוֹתָה שָׁעָה
כְּפָנָן לְמַלְלָעָלִין עַכְלָה.

ובזה כי לנטען סדרכים אם שאמור טרי וצורך מילוי נלכד עליון קונה טמים וולץ עפ"י מהימן צלו"ם קי" ו' קני"ה' זמג"ש ומפליג לענשוות טקוטל דצל רוחני צלצל גשמי פ"י ג"כ ככ"ל טנו"ל לנעוק נזוכת ד' חמימה מ"ז בעקבתו צלצלים גטאים ועכ"ז הם ממתנהינו לדזוקים צל' וכל חפלו נט"ק הול כנעוק צלצלים כומניכים וצמילי דטמייה.

ויש"ה קונה טמים וולץ טקוטל דצל סגנמי עס דצל סגנמי טנס בעקב צלצלי הנבו הם מיד מסבצמו כוכב פנוי פ"י פז כנעוק צלצלי טמים ואצלן נזוז קי"כ.

ויברכו וילאמכ צכוֹךְ לְצִמֵּס נַחַל עַלְיוֹן קוֹנֶם
טוֹמָם וְאַלְעָן, בְּכִתְעֵי כְּמוֹ עֲוֹקָה טְמֵנִים
וְאַלְעָן גַּעַי עַטְקִימָן קְלָחָן לְהַוִּית מָלוֹן, לְלִיל אֶת הַכְּזָפָה
וּמְמַדְוָת נְזָהָר טְפָה טְמֵנִים וְסְמָלָעָן סָמָס טָל הַקְּזָבָה
עַל יְהִי עַטְקִיָּתוֹ, נֵס נְפָגָן קְמִיכָת סְפִי, וְצָכוֹךְ מָלָעָן
עַלְיוֹן וְנוֹגָן לְוַיְחָן לֹו אַמְעָלָל מְכָל.

ונרא להם וללומם קעוכין עטינ'ע טמילתני
טמדלית וטמחה דכל בטוטוין טז חנוך
טולם לטיכך גוויז מטה ומושיכ ליה טכאלן ער
טנעלן וטיל טלי' וכ'ל דפנס כנכו למאלתי טטעס
גמש טנווינו האזוב'ס ליטן מלוות ומועלן נכתיס
ואטיחי ד' דפנס יטטן פהלים וילאמט גלציז צי' כמו
עוולס ילו עטה לו טחיל פס וצטעלן ילו קדץ
וחקם פומו וויכוטו וויע' לוס סקצי'ס לטט מלך
גדלים מכל עטלו נהי'ין זר ער לר' יגע וויל פועל
וואלה'ס זמי'וות זטיג'ו זטעלנו זויכר צי' זה
טיס לו מיל' צלו רק פקצי'ס זמפלו זטעלן נמן לו
החל כל טגעטיס וטאיג'וות זטיג'ו זטעלן זכלם.
וכען זם הימל זק' מפליג לעטה מהל'ז זלוקט'יט
(הפליג ק"ט) טט הרכז על טמאלט כוואלן וגוי
בי טטוכת חינה צלה' רק עז' יגעה כלה'ס יגעה
ומעלת. ולכל'וות טיל טני טמכיס דמל'ה טטה'
טה'קם מלעומ וויל טיע' זט' נטונ' יגעה וטפיז'זט
סובל' הט יגעה יטאלן טט' וממל' וטיז' כה'ל'ה'ט
טט'ל

শגנולוות עטנו נnell טומס' ויעקז נעל טוה'ע ולו'כ
הווער יהאל עטו כי הכל עם טנילינו גזל חועל וככלו
לעטנו, ות' לדע מחל'י מתחה סקצ'ס גאנעטה געלטען
דלאס דע יקזלו יטילאל מה סטולה יטול לה טוונס
למכו וטא טנעלאי לאס דע צליימי יומס ווילס סקוט
פמאיס ווילץ דע טמחי וכאלל דחט דע הי' יטילאל
וואקז'ליים חמוץ שט חמוץ עט האלץ ופאמאיס וככל
האלץ זהס וגלו' יטילאל וקזלו' וקי'עו האלץ ומלווה
וושוא'ל כדרין פאלל גזוווע טל יס ואטילולווע טל נאל
סcli הלו' טלו' וצעני עטו סלט למ' לקזל החולס הנס
ככל פגוייס וספקיילו עוטס' זוכו דס יטילאל כטקזלו'
סתוגיכס עכ'ג. ובזא פ' כמ' כמ' מעטיזו פגיא לטענו
שיינן טאגיד לעטו יטילאל פהוועה פקדוועט טהווע
מעטקי טל סקצ'ס כמו טהוועז זיל טנטל סקצ'ס
כל' יהונצטו מהוט'ק וזא צעל הטעטל וענכו^{וועטל}
זט נחן נסס נמלת גויס מא טנעל גוילו טל עטז
פייט טגעס' ג'כ' כי גס זמ' ס'יך' לנו' עפ' רט
ולין פאלל אין פנסל וויזווע טל יס.

משנין ומכלci לתק ערך באלט טוליה נחמס ווין זט
בשעת חתונתך רוווא על עניני מושע טנס זט פיך נו
 ולכנו החריו ויתמאל צויך לאכטס וגוי קנה טמייס
 וולצן מלך"י כהו עותה טמייס וולצן ויל דקליה על
 לאכטס דזוז שקדל עליו טומלים לטוואר ולענות
 קנה שט טמייס וולצן כדין האיל מזונו סל יט
 דטלמלל טומלים ס"י געלין כיון טמייס וולצן וולצן
 אגיע נו נחמס ווין סיינו מיט"ז וולצן לאכני עטו חלק
 ונחלה זו דטל סכל לנו פוח וומפקילן קזיכינל
 וטיננו לאכט מגן לילך צידן שקדל ס"ה ואקל נו נטולת
 גויס וולצנו גזל ציזו כוון טאטכל סכלו מהבי טקזננו
 טומלים.

ומלבי נלק וגוי צייר פ' ויבט גזע זבז
לוזו סגנולס'ק גנסס'ק מלכ'י לדי מילמה
אל מוויקנילס פילוקו לנטולר צמיה'ת ק' ללה' טכל
מעטיו יס' נט'ם למ' דצליים טל לטוח כנון חכילה
ופטמי וחליכס וטהינס וסקיעס וכבל לרכי גוטו יס'
כוולם לנערודם פזולל יט' שיכוין טילכל ויסטטס כי'
היימטו לנערוד להט נוכלו כ'כ זטכיכט ימכוין למת
טינס לנעינוי טללה מעלף דעמו נטולס עמהות אוניעות
ספינס וכי' כל סלגדלים יכוין נעדלאו יט' ק' ח'ק'

אונקלום

רצד בראשית כר ח'י שרה

וַיָּקֹם וַיֵּלֶךְ אֶל־אֲרָם נְהָרִים אֶל־עִיר נְחֹור: עַל פִּ�תָה לְקֹרְתָא דְנָחוֹר: יְאֵן אֲשֶׁר גַּמְלִיא מִפְּרָא לְקֹרְתָא לְבָאָרָה רַמְּנִיא לְעִדּוֹ רַמְּשָׁא לְעִזּוֹן דְּנָפְקוֹן מִלְּתָא: יְבָאֵם וְאָמַר גַּי אַלְהָה דְּרוּבוֹנִי אֲבָרָהָם זְמַן בָּעֵן קָרְמִי יוֹמָא כְּלִיכָה וְיָאמָר | יְהֹה אֱלֹהִי אֲדֹנִי אֲבָרָהָם

דש"י

ארם נהרים. אין טמי נסולם יוצאם: (יא) ויברך הגמלים. סלמא:

פ' פ' פ' פ'

העמק דבר

אדונינו, "וילך" מקום שקבץ הגמלים לבית וכדאיתא ברוכה (נט,יא). אברاهם⁶⁸, ושם בבית אברاهם לקח כל {ארם נהרים}: בשליל שהיתה ארם מדינה ובה כמה עיריות, משומ hei פירש שלא טוב אדוניו בידו, ואח"כ: ויקם וילך וגוי: בזריזות⁶⁹ הליכה גדולה בפני עצמה, ולא כהילכה הראשונה שהיתה לצורך הכהנה וכמו בעצלתיהם, ועיין לעיל (כב,ג) כיוצא בה. ומה זה למדנו⁷⁰ שהיה גמלי אברاهם אבינו מצווינים ממשורי גמלים, או לפיה הפשט בקומתן וביפויין, או לפיה הדרש⁷¹ בהקשר הנהגתן, שהיו זמינים מעצמן⁷², כהמورو של רבינו פינחס בן יאיר, שעדיין לא נתקנה תפלה המנחה⁷³ עד

68. ה"וילך" הראשון מתייחס להליכתו מקומו קיבוץ הגמלים לבית אברاهם. 69. משמעות המושג "ויקם" בכל מקום ע"פ רבינו. ועיין גם לעיל יט,לה. כаг,ג ועוד. 70. מזה שאליעזר טרח לקבץ ולקחת רק את גמלי אדוניו שהיו הרחק ממנו, ולא לקח גמלים אחרים. 71. הביאו רשיי, ומ庫ור בב"ר נט,יא. 72. לשון הב"ר (נט,יא): גמלי של אברاهם אבינו היו ניכרים, כל מקום שהוא יוצאים זמינים (עכ"ל). רבינו איננו מוכן לפרש שמנו להם זם, שהרי חמורו של רבינו פנתש בו יair לא אכל שעורים לא מעוררים הוואיל ואין הקב"ה מביא תקלת על ידים, ק"ו לענן אישוד גול אין לחוש שగמלי של אביהם אבינו יגוזל. لكن הוא פרש שהוא זם, שהנהגתם הייתה הנגגה של זמינים ללא צורך בזום, וኒקרים היר' אין הכוונה בצדותם החיצונית שראו עליהם זם, אלא ניכרים בהתחננותם שלא אכלו בשדיות זרים. ובגעון זה של גמלי של אברاهם אבינו בהקשר לbehמתן של צדיקים' וכוכ' מתקשים גם מפרש רשיי ובראשם הראים והגו"א, עי"ש שמתרכזים שאסור לפסוך על הנס. אך עיין בב"ר (ס,ח) על פסוק ל"ב, וז"ל: "ויבא האיש הביתה וגוי" — התיר זמינים. ר' הונא ור' ירמיה שאל לר' חייא בר רביה, לא היו גמלי של אברاهם אבינו זמינים לחמורו של פינחס בן יair... והביאו הורבן לhalן שם בפסוק ל"ב, עי"ש בדבריו. 72א. וברמב"ן לעיל יא,כח כתוב: כי חוץ שם עיר בארץ אום נהרים, דכתיב אל עיר נחור" שהיה חוץ. 73. כה,כ — "דבקה בתהאל הארמי מפדן אום". 74. השבח הוא "אליה אדני אברהם" (זהה מספיק לו לומר "ה", הקורה נא") מקבל לברכת אבות בשמונה עשרה 'אליה אברהם אלה' יצחק ואלהי יעקב'. 75. דדריש ר' שמלאי, לעולם יסדר אדם שכחו של מקום ואח"כ יתפלל, מנין משה ורבינו... 76. המוגדרת בלשון עמידה ייעמוד אליעזר לפני ה' ויאמר. 77. וכך היה "לעת ערב".

אונקלוס

בראשית כד ח' שרה רצה

הַקְרָה־נָא לִפְנֵי הַיּוֹם וַעֲשֵׂה־חֶסֶד עִם אֶדְנִי אֶבְרָהָם: יְהִנֵּה אָנֹכִי נִצְבֵּעַ עַל־עַזִּים וּבְנוֹת אֲנָשֵׁי הָעָרָה יִצְאֶת לְשָׁאַב מִים: יְהִי הַגָּעָר אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים הַטִּינָא בָּרוֹךְ וְאָשָׁתָה וְאָמְרָה שְׁתָה וְגַם

דֵין וְעַבְדֵד טִיבוּ עִם רְבוּנִי אֶבְרָהָם: יְגַהֵּה אָנֹכִי קָאָם עַל עִנָּא דָמִיא וּבְנָתָן אֲנָשִׁי קָרְתָּא נְפָקָן לְמַמְלִיאִי מִיאָ: יְד וְתְּחִי עַלְמַתָּא דָאִימָר לְהָ אָרְבִּינִי בְּעַן קַוְלִמִּיד וְאַשְׁתִּי וְתִימָר אַשְׁתִּי וְאַף גַּמְלָךְ אַשְׁלָקִי יִתְהָ זְמַנְתָּא לְעַבְדָּךְ

העמק דבר

שבא יצחק⁷⁸, ואברהם⁷⁹ היה נהוג להתפלל שיעשה לנכוון, ואם ישנה פה המיוועדת בלי תקונה⁸⁰. ותו⁸¹, שהייה במקום רבים⁸¹, Taboa לשואוב ותודמן בתשובה זו, ואם ואיתא בברכות סוף פ"ה (لد'ב) 'חציף עלי מאן דצלוי בביטחוןא'⁸².

(ירג) אל עין המים⁸³: בלבד הבאר הגדול הקרה: אי אפשר לפרש מלשון (להלן כוז'כ) "כִּי הַקְרָה הִיא אֶלְהִי"⁸⁴ פעול יוצא על העצם המבוקש, וא"כ הוא בקשה שיזומין⁸⁵ את המיוועדת ליצחק, אי אפשר לומר כן, דמי יודע אם יש פה המיוועדת, והרי לא בקשшибרא אשה בדרכך נס באותה שעזה. ותו, א"כ הכל מיבעי' עשה חסד עם אדונינו אברהם והקרה נא⁸⁴ לפני הימים. אלא הפעל "הקרה" סובב על השגחתה ה', ומשמעו הזדמן⁸⁵, שתהיה השגחתו יתברך מזומנת לפניו. והבקשה הייתה שיהאה האות كذلك⁸⁶.

78. יצחק תיקון חפלת המנתה, כדאיתא בגמרא ברכות כו.ב. 79. שהתפלל תפלה מנהה (לעיל ית, כב), עי"ש. 79א. עיין היטב בתוספות יומא כת'ב ד"ה צלותיה ד אברהם, ובתוספות יeshim שם. 80. מדו"ע אליוior לא התפלל כאן תפילה קבועה. 81. רשות הרבים, ליד באר המים, לשם מגיעות כל השוואבים. 82. רשי": בבקתה — בבקעה (מקום פתחה), כשהוא במקום צניעות חלה עליו אימת מלך ולבר נשבר. 83. "הקרה" = הזמן לפני אמת המיוועדת, וכן פירוש ברד"ק: זמן לפני כפי שאומרו... וככען זה בראב"ע "הכן חפצי לפני". 84. התוצאה של עשיית חסד עם אדונינו. 85. יה' אלהי אדני אברהם והזרמן נא לפני הימים, כלומר, שתהיה השגחתך מזומנת לפני. וקצ"ע מההיבט הדרמטי, שהרי "הקרה" הוא פעול רבני הוליל 'הקרה' (חויריק תחת הה"א, וקמצ' תחת הקו"ף). 86. ובפסוק י"א כתוב "אל באר המים". 87. וכן מבחין גם המלבי"ם בפסוק כי, עי"ש. אך יש לעיין בזה, כי במקומות רבים בתורה מזוכר "באר" ומשמעו לשתיית אנשים, כמו "ולא נשתה מי באר" (במדבר כ,ז). 88. ומה שמזכיר להלן פסוק כי "ויתרין עוד אל הבאר לשואוב", יסביר רבניו שם שכבר עסקה בשאייה למגילם, ובאר אכן מזועד לשתיית בהמות. ועיין בכך חכמה על פסוק ט"ז שהוכחה מפסקונו ש'מעניינות ובארות אחד הן בלשון התורה, והוכחתו مما שנאמר (פסוק כ') "ויתרין עוד אל הבאר", כשהמהלה "עוד" מצינית שחזרה למקום שם שאבה בראשונה, ועוד"ק. 89. עיין להלן פסוק י"ז ברבינו.

ספר

קדושת יום טוב

על הרוחה.

הכינו נם חקרו הארים הנדול בענקים או רבדיר בשתקים
איש חי רב פעלים מכבציאל ראש גלת אריאל עטרת
תפארת ישראל היה כיון אדרמיך הרב הגאנן הנדול והקדוש
רבן של ישראל מן חנני יום טוב ליפא טיטלבומים
וצלהה האביד וריט דקיק פינעט בורוב הגאנן הנדול והקדוש
מאהיג טהן ייטיב ולהה:

חלק ראשון

מארמאראשסיגעט,

נדפס ברוטם המשוכחה והמטואר של
הרבי הוניד ר' אברהם קיימאן ובנו ני
צטמי חרטמה נפ"ק.

Druck von Abraham Kaufman & Söhne Máramarossziget, 1905.

חדששות

תולדות

יום טוב

כפי זו מופיע מזוזה למקבץ כל קהלה נס נLIGHT שמי וולדירגט פיטי' על כהה טיפנולית ריעז נסם יס חמשה מהוותה נס נLIGHT מהם כהה טפנולית מוגה טיפס' נס הלו פאנטיס הולו יס' נס נס טפנולית מוגה טיגר מוגה להז' צילען: ^ל

רוחשיך ומנגן גאקסוס ופיטיך' כו וטנגן צ'ילומו כו →
וסודרכט פסיה נסון טפלת. ולמי סנו'
טפנט עס הולדרט כחליל חולין וולו וולו דליה טיגען
הערש מתממל נס נס גאנט גאנטס דיל טאקסוס
יטול מהמי וסואו יונטול נס צויכל להקן הס אנט
טאקסוס סואו וולו לו מון הנטים בנטקנטה טפלתו
ולבן וילן סס כי צו הנטה פירט' הנטה טקען טקען
צאנטיל יעקב לטלהות לו לדנץ טהווען טפל מהמי
וואריל גס גאנטס יטול ויכנע מהמי כבל. וחטא
ויקם גולני טאנטס עיד ותקיינמי לה נס מהען
וונטרכט דיל טאמוניל לו טפלתו טיקם גולני טאנטס
סס הנטה טפל נס הנטן להס ויקס וילטוטוי טפלון
הווחט לעהט להקן טפל לנטרכט מהח כהה טפנולית. וזה
כטרא וולף אנטהיס ווילט לטעט מהט האן יטלט
טואטיס מל טזון וטהווען טפל ווילט זאטס וכמו
טפנולית למ' ופה קלווט יטלט אנטהיל ווילטוטז
זילקונס'ס ווילט נוון נטט לה נס הנטן גאנט ריל
געתי לירק טהנתה ככגע מהמי וטול ווילט זו בלין
יטטלט ניפליס טדינס מה גיב נוון נס הנטן האן
גרעהט למונטלה טדינס זטלהות להטט טי' דולג
וונזון הולי יס' סנט ווילט גאנט גאנט טי' מה גונזיה
טדינס הנט עי' לה יס' זיכטמו נטט חקל נס
להוינו וטהטט נס טפל נס למי הייש כלווע
הפי' לה טיס גויס לרגעה מה יס' כבמו להאתיין
ולסמכו ליכמוש ומקדים ווילט טפל נס לה מי טיס
ריל טהנתה וטהען יס' לפסי זבדו לטעתה גאלטו כטלטו
ועיז' ונדמה חקל נס להוינו צללה יעכט טום זוון. וסנא
כוו כו יס צלהט מוקען טטמקוס גויס לרגעם מה
ויבס' זב כטליק לתקן מוקוואט כהלו וטמאנן האט
טאקסוס להז' זביס מושן ולסחווין לאמוט כהו טאטלטו
האנט הצעיקס וטלא ווילט סכטט להט עטז חמן כטילט'
נס כי הנט טטלהלוי חיט טפל מהט זוון וטאקסוס
ונטטוק טיל טיטילט אווטלייט זאטן וטאקסוס וכל טהה
ההט בגליין. וטאגה ילהט זבנה צלהט צלהט נלהן
ההט נלהן טהט מוקס האט לנט ווילט ערלה על לילט
וילט גאנט צויס הוויתה טאלטס יקודה מעט וטוטו
געט נטט זב
צמי' רגעט פקדות גאנט היליאנק' מ' מג' גולאי
חויל כימל מלהט גאנטס הילט זילט לאוּך טלאו ווילט
טהנט

וילט

ל' ריגען גאנטס וילן נס ווילט פילס' כו וטגען
צ'ילומו וטגען צדצחה ולונטה מ' לסתן חפה' כהה
כוו וול חפה' נס. הצלר לדעתי טהה' טפנולית
וטלט זקנה לה' גויס טפליס למי' געלאל הילט
מנל' הונטס טפליס נס לה' גמי טויס ווילט' טפנולית
למי' זר' מהים גאנט טפנולית זי' טפנולית
געטס הילו יט מגונט טדינס הנט נס' זילט
וואטל' צילהת הנטס זונטו לסתן מדסה' ליחומס
כטרא וולף אנטהיס ווילט לטעט מהט האן יטלט
טואטיס מל טזון וטהווען טפל ווילט זאטס וכמו
טפנולית למ' ופה קלווט יטלט אנטהיל ווילטוטז
זילקונס'ס ווילט נוון נטט לה נס הנטן גאנט ריל
געתי לירק טהנתה ככגע מהמי וטול ווילט זו בלין
יטטלט ניפליס טדינס מה גיב נוון נס הנטן האן
גרעהט למונטלה טדינס זטלהות להטט טי' דולג
וונזון הולי יס' סנט ווילט גאנט גאנט טי' מה גונזיה
טדינס הנט עי' לה יס' זיכטמו נטט חקל נס
להוינו וטהטט נס טפל נס למי הייש כלווע
הפי' לה טיס גויס לרגעה מה יס' כבמו להאתיין
ולסמכו ליכמוש ומקדים ווילט טפל נס לה מי טיס
ריל טהנתה וטהען יס' לפסי זבדו לטעתה גאלטו כטלטו
ועיז' ונדמה חקל נס להוינו צללה יעכט טום זוון. וסנא
כוו כו יס צלהט מוקען טטמקוס גויס לרגעם מה
ויבס' זב כטליק לתקן מוקוואט כהלו וטמאנן האט
טאקסוס להז' זביס מושן ולסחווין לאמוט כהו טאטלטו
האנט הצעיקס וטלא ווילט סכטט להט עטז חמן כטילט'
נס כי הנט טטלהלוי חיט טפל מהט זוון וטאקסוס
ונטטוק טיל טיטילט אווטלייט זאטן וטאקסוס וכל טהה
ההט בגליין. וטאגה ילהט זבנה צלהט צלהט נלהן
ההט נלהן טהט מוקס האט לנט ווילט ערלה על לילט
וילט גאנט צויס הוויתה טאלטס יקודה מעט וטוטו
געט נטט זב
צמי' רגעט פקדות גאנט היליאנק' מ' מג' גולאי
חויל כימל מלהט גאנטס הילט לאוּך טלאו ווילט
טהנט

בראשית יח וירא

רו

אונקלום

א וְאַתָּה לֹה יְהוָה בָּאָלֵין מִמֶּרְאָךְ וְיַרְא אֱלֹהִים יְהוָה בָּאָלֵין מִמֶּרְאָךְ וְהַוָּא יַשֵּׁב פִּתְחַה־הַאֲהָל בְּחַם הַיּוֹם בְּנִישָׁא עִינָיו וְנַרְא וְהַגָּה שְׁלַשָּׁה אָנָשִׁים גָּבְרִין (נ"י גָּבְרִין) קָיְמִין

רש"י

(א) וְיַרְא אֱלֹהִים. נִקְלָל לְמַטָּה, הַמֶּר לְכַפֵּר מִתְּמִילָה כָּלִיל, יְסִיק לְמִילָה טִיה, וְזֶה בְּקַצְבָּד וְתַהַלְלָנוּ (גַּסְמָלָנוּ פָּוּ): **בָּאָלֵונִי מִמֶּרְאָךְ**. סָתוּן נִמְתָּן לוּ עַל עַל תְּמִילָה, נִפְיכָךְ גַּגְלָה הַלְוִי בְּמַלְכוּן (כ"י מג. ח): **יַשֵּׁב.** יַשֵּׁב כִּמְבָט, פִּקְדָּח לְעַמּוֹד, הַמֶּר לוּ קְכָבָה קָבָב וְלֹא הַעֲמֹד, וְלֹא מִמְּה קִימָן לְכִינָן (כ"י מ"מ, ז): סְעַמֵּד מַיִּילְכָּס גַּעַלְמָר לְכִילִין וְסִין יוֹמְכִין, סְנַהֲמָר הַלְּאָס נִגְבָּס גַּעַלְמָר (מל' פג. ח): **פִּתְחַה** הַאֲהָל. נְלִומָה לְסִין עַזְלָר וְעַנְצָמָס נִמְיָהוּ: כְּחַם הַיּוֹם. פָּוּלִים קְכָבָה מִמְּמִיקָה אַלְלָה לְעַטְלִיתָו נְלִומָה (גַּסְמָלָה פָּוּ), וְלֹפִי פְּלָמָה מַלְעָטָר צָלָל סִוְיָה הַלְּוָמִים נְלִיט, הַקְּלָה מַלְלָמִיס עַלְלָה נְלִומָה הַנְּצִיט: (ב) וְהַגָּה שְׁלַשָּׁה אָנָשִׁים. מְלָל לְגַלְלָל לְמַטָּה, וְלֹמְלָל לְפָנָן לְמַטָּה, וְלֹמְלָל

העמק דבר

יח (א) וְיַרְא אֱלֹהִים ה': בְּלִי שׂוֹם מַמְרָא, — בְּהַוְיָתוֹ¹, בְּשָׁעָה שָׁאָרָה אָבִינוּ הִיא וְדָרְשָׁוּ חֹזֶל כִּדִי לְבָקְרוֹ². אַכְן אֶם בְּשִׁבְלָה מַתְבּוֹדֵד בְּקָדוֹשָׁתוֹ וּמִשְׁעָה הַשִּׁיג אֶזְהָה לְחוֹדֵד לְמַאי סִיפָּר הַכְּתוּב שְׁהִיא כְּחַזְקָת הַיּוֹם³ וּמַאי נִ"מ בָּזָה⁴.

אלָא הִתְהַה עַד סִיבָה לְדָבָר, וְהִיָּנוּ דָאִיתָא בְּיוֹמָא פְ"ג (כח,ב) יְצִלּוּתָא דָאָרָהָם אָבִינוּ מִכִּי מְשֻׁחָרִי בּוֹתְלִי⁵, הִיָּינוּ מְחַזְקָת הַיּוֹם הַתְּפִלָּל מִנְחָה⁶. וְהַנְּרָאָה שְׁלָמָדוּ זֶה מַהְאִי קָרָא, דְגִילָוּי שְׁכִינָה הִיא מְחַמֵּת שָׁאָרָה הַכְּנִין עָצָמוּ לְכָךְ, כַּדְךָ חֲסִידִים שְׁשָׁוָהִין שְׁעָה אֶחָת לְפָנֵי הַתְּפִלָּה לְדַבְּקָה בָּהּ {זֶה הוּא לְשׁוֹן "וְהַוָּא יַשֵּׁב וְגַוְּיָה", בְּהַוְיָתוֹ, כְּדָאִיתָא מְנֻחָות (ד,א) אֶשְׁם שְׁנִיתָק לְרוּעָה, נִיתְקָא אֵין לְאַנְתָּק לָא, שְׁנָאָמֵר "הַוָּא", הַוָּא בְּהַוְיָתוֹ, וְהִיָּנוּ קָדוֹשָׁתוֹ. כַּךְ הַפִּירּוֹשׁ כָּאן, "וְהַוָּא"

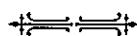
1. כָּלָמוּ, לֹא מַחְכֵר כָּאן מַחְכֵן שֶׁל דִּיבּוֹר ה' אֱלֹהִים, וְלֹכֶן דָרְשׁוּ חֹזֶל... (כַּךְ סּוּבְּרִים מִפְּרָשִׁי רְשָׁ"י — הַקְּנִיזָל וְהַזְּכָרָן, וְכֵךְ אַיְחָא בְּחַזְקָנוּ. אַךְ הַרְאָא"ם חֹלֵק עַז, עַיְיָ"שׁ). 2. וְאַכְן לֹא הִתְהַהָה זֶה הַיְּרָאָת לְתַחְלִית דִּיבּוֹר, אַלְאַתְּחַלְלִית שֶׁל עַצְם הַבִּיקּוֹר. 3. "כְּחַם הַיּוֹם" מְשֻׁמָּעוֹתָו חַזְקָת הַיּוֹם עַפְגָּם הַגְּמָרָא בְּרָכוֹת כּוּא, עַיְיָ"שׁ. 4. אַמְנָס רְשָׁ"י דַ"ה כְּחַם הַיּוֹם הַסְּבִיר זֶה יְהֹוּצִיא הַקְּבָ"ה חַמָּה מְנֻחָתָה' וּכְי', עַיְיָ"שׁ. 5. רְשָׁ"י: יְצִלּוּתָא דָאָרָהָם — תְּפִלָּת הַעֲרָב שְׁלֹה. 'מִכִּי מְשֻׁחָרִי כְּתָלִי' — ... וּבְתַחְלִית עַיְיָ"שׁ. 6. וְמַנִּין לְחֹזֶל שָׁאָרָהָם עַסְקָכָאן בְּתַחְפָּלה. 7. וְעַיְינָנָנוּ לְעַיל דְכּוֹ וְלֹשֶׁת יוֹלֵד גַּם שְׁבָע... 8. זְלָל: "וְאָרָהָם עַד בָּעֵן מְשֻׁמָּשׁ בְּצָלֵן קְדָם הַיּוֹם". 9. וּבְרָשָׁ"י: הוּא שְׁנָתָן לוּ עַצָּה עַל הַמִּילָה... 10. תַּחְלִית לְשׁוֹן הַמְּדֻרְשׁ: אָמֵר, עַד שֶׁלָא מַלְתִּי הַיּוֹם הַעֲבוֹרִים וְהַשְּׁבִים בָּאִים אַצְלִי. אַלְלַהֲקָבָ"ה, עַד שְׁלָא מַלְתָּה הַיּוֹם בְּנֵי אָדָם עֲרָלִים בָּאִים, עַכְשִׁיו אַנְיָ וּבְנֵי פְּמַלְיָא שְׁלִי נְגָלִים אַלְקִים. הַהְהָדָד זְוִישָׁא עִינָיו וְיַרְא וְהַגָּה שְׁלַשָּׁה אָנָשִׁים נְצִיבִים עַלְיוֹ". "וְיַרְא" בְּשְׁכִינָה "וְיַרְא" בְּמַלְאֲכִים.

כליות השם יתברך

ספר

מאור וישמיש

על התורה ומועדים
בראשית - חנוכה

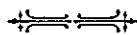

מחברת הקודש על חמישה חומשי תורה ורמי^{ים}
נוראים ושלש רגלים ואיזה לכותים, אשר
חיבר איש חי רב פעלים, כבוד קדושת שמו נודע
בשערם, הוא נינו כבוד נשיא נשיאי הלווי,
הרבי הקדוש המפורסם, בוצינא קדישא ונהורא,
אספקלאRIA המאוריה, מו"ה

קלזינים קלמן הלוי עפסטינין

וצוקללה"ה זיע"א

נוטח השער בדף ראשון בשנת תר"ב לפ"ק

יצא לאור מחדש במהדרוא נאה ומפוארת
עם הוספות מ"מ ומפתחות ע"י

אברהם לוי פער

אבד"ק דאראג

בן אאמו"ר החטיר האמתי איש החדר כשת'
הרבי רבי שלום לוי פער ז"ל

שנה תשמ"ט לפ"ק

גם מה לחיים גמלתך (בראשית ר'בה מה, ט) שמלך כי נלמוד לך ומלך נלמודנו לנו ומלך נלמוד עלי, מפני מה נלמודנו כולם.

גם חייהם גמלתך (בראשית ר'בה מו, ג) טהר מילא חנוך עד צלע מלתי כי כתובלים ותביס חנוך הילוי, מהר מנטמלהי חיון חנוך הילוי וכוי יעוין צט, גס וסת גראיך פגנה מלווע נס ינוחו הילוי חמל צמל וקיעס מלוות צולמו.

ונג"ל כי פגה ילווע מקפליים קדושים, גס צעוי ריחמי וסת מגדיקיס נעט צבחו לדריקום גדול, ושיו מדבקיס טומס צעולמות עליוניס עד צכמונע כי ממכטליס ממילימס, ולס כי יכוליס כמעט לאצחל צוה פועלס עד צסי דרכיס לאגטס חת עטמס צחיזה לדב גרמי, ציכיטו על חייה דבב חוץ מפן לאצטמאנע צו, מה ציקתכלו צחיזה חייך, וגזה יתגשנו עטמס מעט, ויוכלו לאורייל עטמס מדבקתס לאצחל צוה פועלס, וגלה נס טה מליי לאס לדב לאתגשס צו סוגרכו ליין חווה לאצטעל על חייה על חייה לדב טממה.

ונבא חן כתענן, פגה חנוך חנינו חמל צמל נס כל נס לאצטוקקוט ודזיקות וטהלאזות גודלה, עד צבימי סיה צהפטליומו ציקזול גטמיות פועלס צוה, ומה גס לאצזול צעללית אצחל לאצנקס צבימי, כי סיה חוץ בסודככות גדול כמוואל צפלת צלמעלה, וטיה יכול כמעט לאצטעל ממיליות מממת חתקת ס' חצאל צעלת צו, על כן יאנט צפמן הסהאל ואצטעל על חייה לדב לאתגשס צו, צילד קם מדבקתו ויוכל לאצחל צוה פועלס, והס מלהאמות ס' וסת צפמן סהאל צמוס ס' ר'ין מהקם הול פטהאנטס וטהאמימות ס' סיה לדב.

זו כלכטיב ומצעדי למונה חלפי וגוי. וזה מלומו וילו חליו פ', כיינו כל נלמודים כי"ה נ"ס בנקודתו כולם נמלמדו צימוד מהל, וזה נ מגלה חליו חמל פAMILA, ודוו"ק.

*

๔ ז' וירא חליו פ' כי וסת יאנט פמן טהאלטן כחוס סיוס כי' וסנה צלטב חנטיס נציס עליו כי'. רצ"י, פמן טהאלטן, לרמות חס טענער וטאן ויכיימס צבימטו. כחוס סיוס, סוליה פקדות בלוך סול מהר מינטמיקה צלע נפטרימו צהוותים, ולפי טהאלטן מינטער פציה עליו מלהכים נלמודים חנטיס.

וזהדקדים ר'נו. א', טעיקר כוונת פקדות צוין סול צלע נפטרימו צהוותים סוליטי נמיימנשיה וסיה מונה, צלע סיה יכול פקדות בלוך סול לרפהות חומו מיל צבלי צימתו כדיין לדכו לאכנים חורהות.

ב', פקדות בלוך סול פוגה מהר מינטמיקה וטיה הול פטהאנט מהה מהל, וחנוך יטן לו פמן טהאלט חצאל צס חממיות צולע מלהל.

ג', צלע מליינו קודס לו סיה חנוך חנטיס מזקצ'ה להחל חורהות צמוץ רק צהוותים צחים האכלו צבימי ועםיה יהי לו מזוק, ומילנד לרטט צו"ל צמםמת מהס נס צהו הילו עוד יט נהאנקי מיlein.

ד', פקדות צוין סול צלה חליו מלהכים נלמודים חנטיס, וכי נס סיה ציכוותם צל פקדות צוין סול לאצטעל חליו חנטיס, וסיה נוון צדעתם ליין קה סיה מס מהל.

הלו. ממנס העיקר הקלצוט ה'אל ג'ליק מקPLIC ה'לו, בס הומס ח'נץ'ם המתחליס עטמס לעצודת פ'צ'ית צ'למת, ה'לו מלמד ג'ליק דרכ' פ' ובס ח'נץ' עטמו. ממנס ה'לו יוכן נקלח כל ה'לט, ומיליה נטעו ה'ר הומס בס מכת סרלהונט, שיינו צ'לינט טולכיס גדרן צ'למת, כמ'למר ה'מן (אבות פ"א מ"ב) וחו'ב ה'צ'יות ומיליכן ל'וואר, ה'ר צ'יוכל נקלח הומס רק נפי צ'עה יפה צ'עה ח'מת כ' (שם פ"ד מ"ז), ממנס ה'לו כל כ' צ'יטו ח'נץ' עטמו מוממת ש'לון ג'ליק יוכן נטבול עובי'ות ומומלי'ות צ'י ה'לט כ'לו.

וזה י'צ' לכוון צ'מ'למר ס'מ'לך צ'למ'ל ה'צ'רט עד צ'לו מלמי' צ'ו ש'ע'ג'ליס וצ'ביס צ'ה'יס ה'לו, ר'ל צ'י'יטי מ'קלח ה'ר צ'ערליס צ'י צ'י'יטי יכול ה'ו נטבול הומס נקלחן לעצודתו ימ"ג, מ'למר מ'טמ'למי' ה'ינס צ'ה'יס ה'לט מ'ח'מת ג'ולד צ'ערל'ות כ'אל ה'מלכו' נ'דר'ות ס'קו'דים ה'ו, ה'לו ה'כל נטבול ה'ומס ה'אל צ'מ'למי' ו'ה'ט' מ' קלח לעצודתו, ו'צ'יך ה'ו פ'צ'ית צ'ט'ט'ו'ת, צ'ו צ'ו צ'ערל'ות צ'ערל'ות צ'ה'יס צ'ה'יס ה'לו, ר'ל צ'ה'יס ה'לו, ר'ל צ'י'יטו כ'למ'ל צ'לו ה'ומס צ'וליס צ'וליס נטבול ק'וד'ט'ו, ודו'ק צ'י נ'כו ס'ו' צ'ער'ת ס'ס'. ל

*

או י'למר על ס'מ'לך צ'ו צ'למ'ל ה'צ'רט עד צ'לו מלמי' צ'ו ש'ע'ג'ליס וצ'ביס צ'ה'יס ה'לו, מ'למר מ'טמ'למי' ה'ינס צ'ה'יס ה'לו, ה'למר ה'ו ס'קד'וט צ'רו'ק ס'ו' עד צ'לו מלם צ'ו ער'ליס צ'ה'יס ה'לו ו'עכ'ז'ו' ה'ני ו'פ'מ'ל'ה צ'לו צ'ה'יס ה'לו. נ'כ'ין ו'ה'ט', צ'י נ'כ'ו'ר'ה י'צ' לד'דק מ'ה'לו. צ'יך ה'ו פ'צ'ית צ'טו' ו'פ'מ'ל'ה צ'לו י'כ'ו' ה'לו, ה'לט צ'ה'יס צ'ה'יס מ'צ'וק'ם נ'ק'יס ס'כ'נ'ט'ם ה'ו'ל'מ'יס.

וזה ג'רא'ה צ'י מ'ל'יג'ות י'צ' ג'ליק'יס צ'מ'ליכ'ין כל ה'לט, ה'פ'לו ר'צ'ע'יס מ'קלח'ין הומס נפי צ'עה לעצודת ס'ס', ו'ר' צ'ה'יס מ'קלח' עטמו רק נפי צ'עה, ו'ה'ל כ' י'פ'מ'יק ו'ס'ו'ל' צ'מל'ה'וט' ס'ג'מ'יות ס'מו'ע'נ'יס

ו'ירא פ' ו'ו' ו'פ'יל'ך ר'צ'י נ'קל' ה'ט ס'מו'לה. י'צ' נ'קל'ק ל'מ'צ'ם ה'ט ס'מו'לה ו'ו' מ'י'ל ו'ה'ט ש'ה'ה נ'ל'ך'י' נ'ו'ל'ר' רק נ'קל'ו.

ו'ג'רא'ה ל'ג'ה' ח'מ'לו' נ'ג'מ'לו' (בבא בתuria ט"ז ע"ב) מ'ל'ג'ל'ה' ס'ימ'ה מ'לו'ה' צ'ו'ה'לו'

*

אם כו', שכן דרך הארץ היה שהוא שם השתמש ברכבתם אוניות רבנן אמרוי כו'. פי' ורבנן פירשוות ספין מה שעתידה ללוות דרך ורשען, שכבוד לאיש. מפני

בבקחה ונערתיתו
ודי שכן דרכו
בכמזהה. ובכן
יש בו סימן
ז. אך האמיד
ומלכנה אחת
לאיש להיו
נבי. בז' ז'צ'ז'
מקיתא. ולרכיך
, החלק לקבינה
שישבכה ע
הշעולמים ראנק לשיט
א. "אין שיטין
גרר מהלט קב
טוף ולפאי ר
דא אומר שם
תורמים אשיחין

טו (נ' סח) ותsha רקה
ותרא את יצקן,
שחת שידי שטחה
וראי אדים גדול
שאלה עליי. ותחפה
איתרכנית הרך מה
לע' כה כי יפל לא יי-
אמר ר' ראתה אותן
הנזה בעל כתלים
ריש'

אַתָּה מֶלֶךְ

טו ותרא את יצחק טוחה. רימה ידו אטומה חפה משלם הגמל איהו כי יכול לו יותר ב-ב'.

בבב

ל' ומכל גאכֶה'. ראתה אותו הדר
הנה במל' חלה'מות הלו'. יוקט
גנן אמריו הווא ופיטו. קו וטה'ו
מלוא מומן מכש דלט מל פלט מענגן
רנגן.

第十一章

ה' ז' נוער חוויה וגוי' גרכינ'ן. שכן דורך הגמל'יט. דל'ן
מגמה נלקוכן על' הגמל'יט. שבעור בו'. אילו' טן ח'ט גודל'ן
ה' צ'ו' טה'ר'ל'ען ט' פער' לוי' ויל' מאר' טקה. מה' מל'ימוד גרכ'
ה' צ'ו' טה'ר'ל'ען קרב' ארכ' קרב' לא כה'ן לא ז'ק'ן לא ז'ק'ן ז' ז'ק'ן

שנה דאות אמר חנה ונו פירש ב

איש הלווה הנה בעל החלומות הלווה.

יד' משה

ולולה וזרעיה רבי מזיא למדום ג"ש מן הלהה של יוסף יפה חואר
אל עזען לקעקע כי הי' יענדין כך כאן מה שאמור והפוך לא פיליה
ונא נגען לאטמא מיתוי ר"ל שב לא להביא את הגור וכור. וו שירו שוטחה ב-
שוטחה הבירה בצוותה היד שהואה אוד השוב כי אין זומה י"ד איטרניטין דוי וק'.

אתה הוזע נית מנקתה וית עבדך דארך וית גברותך: ס ובריכו ית רבקה ואמריו לה אהתנו את הי לאלפי ולרבון יורתון בניכי ית קרי סנאיהו: סא וקמת רבקה וועלמתה וריכבא על גמליא ואולת בתר גברא ודבר עבדך ית רבקה ואול: סב ויצחק אתה ממחוזה (נש על במתוזה) מבירא דמלאך קימא אהתו עלה והוא יתב פארע דרומא: סג וגפק יצחק לצלאה בחקלא תולדות אחריו ותקם רבקה. פסחים ג. ותגנינה. ברכות סא. עירובין יח: וצא יצחק. ברכות כו: פסחים פח. עבודת כוכבים ז:

רבקה אחתם ואת-מנקתה ואת-
עֶבֶד אֶבְרָהָם וְאֶת־אֲנָשִׁים:
וַיַּבְרְכּוּ אֶת־רֵבֶקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ
אָחַתְּנוּ אֶתְּנִי לְאַלְפִּי רְבָבָה
וַיִּרְשֶׁן וַיָּגַע אֶת שַׁעַר שְׁגָןָיו:
סָא וַתָּקֻם רֵבֶקָה וַגְּעַרְתִּיהָ
וַתַּרְכְּבָנָה עַל־הַגְּמָלִים וַתַּלְכַּנָּה
אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיַּקְרֵב הַעֲבָד אֶת־
רֵבֶקָה וַיַּלְךָ: סב וַיַּצְחַק בָּא מְבוֹא
בָּאָר לְחֵי רָאִי וְהָוָא יוֹשֵׁב בָּאָרֶץ
הַנֶּגֶב: סג וַיֵּצֵא יַצְחָק לְשָׂיחָב שָׂדָה

(ס) את הי לאלפי רביבה. סט וזכרן מקבלו לומה נלכה טנהמל למלוכס נאר למוליה קרנזה לרכס סט זכרן וגוו. יטי לעון טיקת חומו צורע מנע ד והם מלפה מהרלה: (סב) מבוא באר לח' ראי. סטן להעיל טגר למילוכס מצעו טיקטנזה (ס"ר): יוושב בארץ הנגב. קלונג למומו נמלר טנמלר יקע מסט למילוכס מלך הסגע וטבן צין קידס ו צין זור וטס סיה נמלר

טנה' גאה צין קידס וצין זרד: (נס) לשוחה. נטע פלה ז כמו יטף זרמו. (נ"ל): ק' כ

שפתוי חכמים

המלחci עם האיש, (אלמ"ס): هل כן נקט וווען דהוא הכרבה ליצחק נתנה ולא לה, וזה דכתיב או והוא לא היה במל הכרבה, אלא מכין שורעה זוכה בה הרו צאיילו היא עצמה זוכה בה: ז' בוד ושור חזא הו, והתרגוט מתרגם על שענות תגרא, ומאחר שבאחד מהם כתוב ארץ הנגב ובאחד חותב שם היה הבאר, למורו שארץ הנגב קרוב לוותו באור: ז' וקשה רעל ישפוך שיחו (וחלים ק' ב' א') פירוש

* חילום גב

(ס) את הי. הי נועה לבעלך בדורכי טבר באופן שאת בלבד ולא אשא אחרה תהי לאלפי רביבה ויריש זערן כמו שנטבע האל זה' לזרעו של אברהם: (סא) ויקח העבד את רבקה. מיד שלוחוי האב שמסורו לשלווחי הבעל ובஹוואה או נשואה לנמרי יושב בארכן הנגב. וטמיך לי' זעט לסתם נטלה דמו למא לכאלה ידרשו וגנצה כלמה הקדים נטמן עיטו לנטה ומלה מלך לכאלה ידרשו וגנצה כלמה הקדים נטמן עיטו לנטה ומלה מלך טמיך זעט לסתם נטלה דמו למא (סב) לא שוחה בשדחה. גיאנו טולקן מפלם פטמיה ולו נזומא נט לנטה וסיטו לדמיך טל ומלה יטפלל כבר נשלם עניינו בחוץ וקרבה אשתו לבא על דרך טרם יקרו ראי. להחפטל במקומות שבו נשמעה הפלח שפחוח וקורות שהחפטל אמר ענה: והוא ישב בארכן הנגב. אמן יצחק היה יושב כדורכו של באר לח' ראי ולא הלך אף שכך הרבה דירתו: (סג) ויצא יצחק לשוחה. נתה מן הרוץ על דעת לשפוך שייאו לפני ה' בשירה שלא יטפיקו עובי רוכים אף על פה שכבר הפלל בכאו לח' ראי וקדום שהחפטל נעה על דרך מן היום אשר נתה אל לבו להעתונת נשמעו דבריו:

בעל התפריטים

(ס) את הי. כי נמי כס כלמלר חול למס קלמלר כה יקיס ורטע: דרבבה. ז' נמק' זי נמלפי רגנא וטפס ייטו לנטה ומלה מלך לכאלה ידרשו וגנצה כלמה הקדים נטמן עיטו לנטה ומלה מלך טמיך זעט לסתם נטלה דמו למא (סב) לא שוחה בשדחה. גיאנו טולקן מפלם פטמיה ולו נזומא נט לנטה וסיטו לדמיך טל ומלה יטפלל כל מפלק פטמיה ולו נזומא נט לנטה דטמיך מיל נטה מלך טז:

(סג) ובאו לח' ראי וקדום שהחפטל נעה על דרך מן היום אשר נתה אל לבו להעתונת נשמעו דבריו:

ספורנו

(ס) את הי. הי נועה לבעלך בדורכי טבר באופן שאת בלבד ולא אשא אחרה תהי לאלפי רביבה ויריש זערן כמו שנטבע האל זה' לזרעו של אברהם: (סא) ויקח העבד את רבקה. מיד שלוחוי האב שמסורו לשלווחי הבעל ובஹוואה או נשואה לנMRI יושב בארכן הנגב. וטמיך לי' זעט לסתם נטלה דמו למא לכאלה ידרשו וגנצה כלמה הקדים נטמן עיטו לנטה ומלה מלך לכאלה ידרשו וגנצה כלמה הקדים נטמן עיטו לנטה ומלה מלך טמיך זעט לסתם נטלה דמו למא (סב) לא שוחה בשדחה. גיאנו טולקן מפלם פטמיה ולו נזומא נט לנטה וסיטו לדמיך טל ומלה יטפלל כבר נשלם עניינו בחוץ וקרבה אשתו לבא על דרך טרם יקרו ראי. להחפטל במקומות שבו נשמעה הפלח שפחוח וקורות שהחפטל אמר ענה: והוא ישב בארכן הנגב. אמן יצחק היה יושב כדורכו של באר לח' ראי ולא הלך אף שכך הרבה דירתו:

(סג) ובאו לח' ראי וקדום שהחפטל נעה על דרך מן היום אשר נתה אל לבו להעתונת נשמעו דבריו:

עבדא דאברהם נית גברויו: ס ובריכו ית רבקה ואמריו לה עד בדין היה אחנן וכדונן את אולה ומתקנסבא לצדיקא יתי רעועא דמיגיד יפקון אלפין דרייבונו נירתוון בגיןכי ית קוריי פנאייהם: סא וקמת רבקה ורבתה ורקבנו על גמליא ואולן בתר גברא ודבר עבדא ית רבקה בחרדיה וטיל והיכמא דאתקטע ליה ארחה במיליה לפדון ארם היבנין אתקטע ליה בmittihia דביזמא חד אויל זבזמא חד תפ: סכ זיצחק הוה אני מבי מודרשא דשם רבא מעלהא דביזמא דאתגלא סכ זיצחק הוה אני מן בית מודרשא דשם רבא לבארה בעלי חי זקים דחמי ולא מתחמי וזהו הוה ראתגלא עלהי שכינהה דע והוא הוה שרי בארא העתיב בארע דרזמא: סג זינפק זיצחק לצלאה דרזמא:

ט' יונתן

וזו צitos הלאן וטכ: (סב) דחמי לא מתחמי. פק"ס וולח ולווע נולא דיק לחוי זולח זרל' זולח זוממי ולו ען זולח זומו זטס ננגי"מ סייא קק"ס לי

(סב) והיבטמא דאתקטע ליה אורחא. פ"י כמו זינפקה לו זולח זטלטו לפ"ס כן קפלה לו זולח נטונו מפ"ס מפי זולח זטס ננגי"מ סייא קק"ס לי
[אלה-1234567]

דמב"ן

סא. ותקם רבקה ונערותיה. סיפור הכתוב כי אחר שנותנו רשות שתלך רבקה ומיניקתה ועובד אברהם ואנשיו, כמה רבקה וקראה נערותיה ותרכבנה על הגמלים ותלכנה אחורי האיש, כי הוא מורה הדורך לפנייהם:

וטעם זיקח העבד את רבקה וילך. בספר בזוריותו, כי אחורי צאתו מן העיר ותלכנה כל הנשים אחורי, לך העבד את רבקה עמו לא יפרד ממנה לשומרה בדרך מכל מכשול. ורבי אברהם אמר כי טumo שהיה הויל עט רבקה ולא הרגיש עד שבא יצחק ופגע בו:

סב. בא צבואה באר לחוי ראי. יאמר כי יצחק בא עתה

אבן עוזרא

(ט) מנחתה. נימיס סקדמונייס: (סא) ותרכבנה על הגמלים. טגעלן הננד: וילך. פהו וולס סומ סוף פסקוק ולט נקמן לי נמלה סיס נפמם קען ולט יכול לעלות טמי מדינוט ולן כל יולמל: וטעס זיקא העגבב את רבקה וילך.

סומ. סייא סולע עס זנקה ולט קרגיט עד נט יולק: (סב) בא מבוא. אס מקוט יקלל נצ' טמות. ויל' נט מונע מצעפניש זונע פלקז קויגל כל זיט מונע וטיקר צעוי טס סיגעל זונע טעמו כל מונע נעלumi: וזהו יושב. לי ציליס הסס טס סייא דר וואול נפלת נג מלך יטולין:

(סג) לשוחה. ללכט צין טטימייס:

אבן עוזר

(סב) ג'זוח לנטת בין השינוי. דינען קל זומטלא לנו. וכל טיט קאנט גומטה:

דעוע וקניט

לדננ. ד"ג זינפקה לאלכין גלגולעס סס קמום כדי זיטעל ער שמאמיר בהם ניעעת עקרה וירש זרען את שער אויביו. זה פ"י ר' יוסף בר שמעון קרא: (סב) זיצחק בא מבוא. כמו באנה סדרומה. זיצחק באחיו הים שבא העבד בא מאכחא של באר לחוי רואי שהרי יצחק יושב באר החג ששם באר לחוי כרכובב על העין כזרע שור. וכותיב ויסע שם אברהם ארעה הנגב וישב בין קדר ובין שור ולפי שכא שם כוים ההוא ולא הי יוציא... זיו עוזים פועלם שלו שהו נוטעים ופודדים: (סג) זיצחק לשוחה בשדה. כרכובב וכל שייח' השדה כלומר לטעת אינשא וליאו ענייני פועליו ואו בהיותו בשדה ראה גמלים באים

רישב"ט

(ס) את חי לא"פ' רביבה וירש זרען. מפרק יצאו אותו הכנים שאמר בהם ניעעת עקרה וירש זרען את שער אויביו. זה פ"י ר' יוסף בר שמעון קרא: (סב) זיצחק בא מבוא. כמו באנה סדרומה. זיצחק באחיו הים שבא העבד בא מאכחא של באר לחוי רואי שהרי יצחק יושב באר החג ששם באר לחוי כרכובב על העין כזרע שור. וכותיב ויסע שם אברהם ארעה הנגב וישב בין קדר ובין שור ולפי שכא שם כוים ההוא ולא הי יוציא... זיו עוזים פועלם שלו שהו נוטעים ופודדים: (סג) זיצחק לשוחה בשדה. כרכובב וכל שייח' השדה כלומר לטעת אינשא וליאו ענייני פועליו ואו בהיותו בשדה ראה גמלים באים

בלוי יקר

על זה השמר לך על כל פנים משמע שאף אם לא תלך אחורי מכל מקום איינו מסכימים להשייאו בתו של ס. את חי לא"פ' רביבה וגוי. מעס לונגן "לט" אליעזר אליעזר, יכול להיות שאמר כן כדי שלא יתרשל אליעזר בראבר ויסמוך על זה וק"ל:

(ס) וירש זרען את שער שניין. גם לאברהם נאמר לשון זה (לעיל כב י) וירש זרען את שער אויביו, כי

אור החיים

סימקה נט למולן זריהו לימק נמן לא נטוקה מכתמי כלו לממן זלט זטוקה זטוטה:

(ס) וירש זרען את שער שניין. גם לאברהם נאמר לשון זה (לעיל כב י) וירש זרען את שער אויביו, כי

מנחת שי

(ס) וירבו. הריש בשוא: וירש. בהעתק הללי וירש וירש ואומר המסורה לית מלא עכל וכן הוא מלא בספרים מודוויקים ומהמסורת ביהושע י"ט וירשו ז' חסר י"ד כלשנא וסימן וירש זרען את גור' הינו וירש זרען את שער אויביו דסוי פרשת

**לפנות ערָב וַיֵּשֶׁא עִנְיוֹ וַיָּרָא
וַהֲגֵּה גִּמְלִים בְּאַיִם: סֶד וַתִּשְׁאַ
רְבָּקָה אֶת-עִנְיוֹתָה וַתַּרְא אֶת-יִצְחָק
וַתִּפְלֶל מַעַל הַגָּמֵל: סֶה וַתֹּאמֶר
אֶל-הָעָבָד מִי-הָאִיש הַזֶּה הַהֲלֵךְ
בְּשָׂדָה לְקַרְאֵתָנוּ וַיֹּאמֶר הָעָבָד
הִוָּא אָדָן וַתִּקְחֵה הַצְעִיף וַתִּתְכַּסֵּם: סֶה וַיִּסְפֵּר**

רש"

(ס"ד) וַתַּרְא אֶת-יִצְחָק. כִּי מָהוּ כָּלוּ חַזְמוֹן
(ק"ט וּמְמֻהָה) מְפִיו (כ"ר): וַתִּפְלֶל. הַטְמִינָה עַל מַמְלָא
לְמַרְחָט כְּמַלְגָנוּו וְהַתְּלִיכָה טַעַטָה עַל מַמְלָא נְחָרֵךְ וְלֹא
סְגִיעָה עַד פְּקָרָקָע כְּמוֹ קְמִי נְלֹא כְּדָקָחָלְכִי. יְוָתְסִים
אֲרוֹרִי, דָא מַתְחָטָה הוּא אַמְגָא יְבָרָה וְלֹא מַפְילָה דָהָא עַל בָּאוֹתָה
פְּסָוק בְּתִיכְתְּפָלָה לְעַנִּי, אַכְלָל לְשׁוֹחַ בָּשָׂרָה עַמְּדָה מַיְכָרָה, אַלְא עַל
כְּרָחֵק חַפְילָה קְבָעָה, וְאֵי מַהְכָא הוּא אַמְגָא לְשׁוֹחַ הַוָּה מַלְשָׁן בְּגָוֹת
שָׂחוֹ (ופְּאַטְרָק א' סְפָה א'), כְּלָוָר שָׁהָלָן לְטַיְלָה בְּגָוֹת
שָׂחוֹם הַיְיָ מַבְיאָה וָאֵיה מִשְׁפָּךְ שְׁיוֹן עַכְלָמָרְשָׁל': חַדָּס לְאַיִל
כְּן הַיְאָק יְדָעוֹ שָׁהָוֹ יְצָחָק שְׁנָפְלָה מַעַל הַגָּמְלָעָפָע מַדְחָחֵיב וְתָפָל

מַעַל הַגָּמָל וְלֹא כְּתִיב מַהְגָּמָל, או וְתָפָל לְאַיִל, אַלְאַמְשָׁע מַעַל הַגָּמָל
כְּמוֹ שְׁמָפְרָשׂ וְהַולְךָ, לֹא יְגַע וּכְזָבָב: כְּשַׁהֲן מַקְבָּלָי הַפְּעוֹלָה מַאֲחָר:

אבן עורה

לפנות ערָב. קָרוֹכָמָנִילָתְטָמָט וְסָכָפָן לְפָנוֹת נְכָר
וְנְפָלָטָם כִּי מָלְחָמָלְנוּ נְכָר סְעִיטָן: (ס"ה) וְעַטְסָס וְתָפָל מַעַל הַגָּמָל. צְרָנוֹתָה כְּמוֹ וְפָלָעָל
פְּמִיו. וְסָפָוק קְצָלָמָהוּרָה קְוָמָקָדָה כִּי
וְמְהֻמָּל מָלְקָעָד וְכָנָרְמָרָה לְלָעָדָה: (ס"ה) וְתִתְכַּסֵּם. מַעֲלֵין הַמִּיּוֹתָרָה נְמָקָדָה
תְּלִינָה נְמָלָה וְפָקָדָה לְהַפְּעָלָה:

קרוב משם. וכן תרגם אונקלוס את מミתויה. ועל דעתו הוא בא שבע, שתורגם "בֵין קְרָשׁ וּבֵין שָׂור" (עליל
כ'א), ו"בֵין קְרָשׁ וּבֵין בְּדָד" (עליל ט'יד), "רַקְם וְחַגְרָא". ואם כן המיקום ההוא מוקם אל אברם רואו לסתפה.
והנה יצחיק בא מן הבאר ההיא אל עיר-אתחרת אשר הייתה בדרך עיר-אתחרת שרה עם

יעיו ואהביו אשר שם, ומצא את העבד ורבקה, והלכו כלְמַיְהָדוֹ אֶל עִירָוֹ, וַיָּבֹא הַאֲהָלָה שָׂרָה אָמוֹן:
סֶד. וַתִּרְא אֶת-יִצְחָק. לשָׁן רְשִׁי, רָאתָה אֶת-הַדּוֹר וְנִתְבִּישָׁה מִמְנוֹן. וּרְבִי אֶבְרָהָם פִּירַשׁ כִּי הַפְּסָוק האחרון
מוֹקוּדָם, כִּי "וַתֹּאמֶר אֶל-הָעָבָד", וכְּכָרָם אֶמְרָה אֶל-הָעָבָד, וּרְבִים בְּתֹרְוָה כֵּן עַל דְּעַתּוֹ. וּבְאַמְתָה שִׁימְצָאוּ מִמָּה,
אַכְלָל בְּכָאן אִינְנוּ נְכָן, שִׁיצְטָרָךְ לְעַרְבָּה שְׁתִּי הַמִּקְאָות, וְתַשָּׁא רְבָקָה אֶת-עִנְיוֹתָה וַתִּרְא אֶת-יִצְחָק וַתֹּאמֶר אֶל
הָעָבָד מֵהָאִיש הַלּוֹה הַהֲלֵךְ בְּשָׂדָה לְקַרְאֵתָנוּ וַיֹּאמֶר הָעָבָד הַוָּה אָדָן וְתִתְכַּסֵּם
וְלִדְעַתִּי בְּרִאות וְרְבָקָה אֲיש הַוָּלֵךְ לְקַרְאָתָה בְּשָׂדָה שִׁירָת הַדּוֹר וְהַלֵּךְ בְּשָׂדָה לְעַומְתָם, יְדָעָה כִּי הָוָה בא לְרָאות

שפתוי חכמים

(כרכ'ת כ'ז). כמו לו לשוח בשורה, והותוס (שם ר'ה ח'אי) מתייחס כי כן סוגית
הגמרה, שהרי מצינו גבי אסטור (מלילה י'ג') שביבא ראה שהיא צדקה
מדוכטיב (אסטור כ' ז') וזה אומן את הדסה, וכתיב (ו'ה' א' ח') והוא
(ז'ג) [עומן] בין התודסים, מה החם צדקים אף כאן וכור', ובצג
(סנהדרין צ'ג) מביא ראה מאסטור וכו', אבל אין ג'יל, ר'יל דתורה והו
זרוי, דיא מתחם הוּא אמריא יבָרָה ולא מַפְילָה דָהָא עַל בָּאוֹתָה
פְּסָוק בְּתִיכְתְּפָלָה לְעַנִּי, אַכְלָל לְשׁוֹחַ בָּשָׂרָה עַמְּדָה מַיְכָרָה, אַלְא עַל
כְּרָחֵק חַפְילָה קְבָעָה, וְאֵי מַהְכָא הוּא אַמְגָא לְשׁוֹחַ הַוָּה מַלְשָׁן בְּגָוֹת
שָׂחוֹ (ופְּאַטְרָק א' סְפָה א'), כְּלָוָר שָׁהָלָן לְטַיְלָה בְּגָוֹת
שָׂחוֹם הַיְיָ מַבְיאָה וָאֵיה מִשְׁפָּךְ שְׁיוֹן עַכְלָמָרְשָׁל': חַדָּס לְאַיִל
כְּן הַיְאָק יְדָעוֹ שָׁהָוֹ יְצָחָק שְׁנָפְלָה מַעַל הַגָּמָל עַכְלָמָרְשָׁל
מַעַל הַגָּמָל וְלֹא כְּתִיב מַהְגָּמָל, או וְתָפָל לְאַיִל, אַלְאַמְשָׁע מַעַל הַגָּמָל
כְּמוֹ שְׁמָפְרָשׂ וְהַולְךָ, לֹא יְגַע וּכְזָבָב: כְּשַׁהֲן מַקְבָּלָי הַפְּעוֹלָה מַאֲחָר:

רמב"ן

מבוא בא ר' ראי, שב מבאר לח'י שבא שםה. שאלו אמר "בא מבאר לח'י ראי" היה נראת שהייתה דר
שם, ולכך הוצרך לפרש כי הוא שב לעירו מביאו
שבא אל בא לח'י רואו לפ' שעה, כי הוא יושב בארץ
הנגב וחוזר לעירו:

ויתכן, בעבור היהות "מבוא" מקור, שהייתה יצחיק הולך
תמיד אל המיקום ההוא, כי הוא לו מקום תפלה
בעבור הראות שם המלאך, והוא יושב בארץ הנגב
קרוב משם. וכן תרגם אונקלוס את ממיותה. ועל
כ'א), ו"בֵין קְרָשׁ וּבֵין בְּדָד" (עליל ט'יד), "רַקְם וְחַגְרָא". ואם כן המיקום
ויהנה יצחיק בא מן הבאר ההיא אל עיר-אתחרת אשר הייתה בדרך עיר-אתחרת שרה עם

בעוהשי"ח

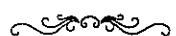
ספר

יד שלום

על התורה

חלק ראשון

בראשית – שמות

חידושים וביורים, על פרשיות השבוע נאמרים
אשר חננו ה' במלת ה' על בוכות אבותינו נג"מ וללה'

ישבר דוב פריעדמאן

שנת תשס"ד לפ"ק

גדקמו של
תב רצויין
שם כמיס
; ח"כ כבל
; נכלוכות,
ולד מיתק
דר נמלכת
ליין, וסתמי
היין גוטל
ה ייון עטז
ולכיב עליין
ריה כלל
ו מצלכל
ס"ז מטען
יכלכלת
שם כמיס
שאום פולץ
אגיל עטמו
גמוקס לי
לטס, ע"כ

זו נמלעת
ולס סחיק
ירק לממי
לסה לסימות
טען כלין
להיינו יכול
בלס כבל
בצליל ממון
כיוון צפטל
ה, נמלכת
ב: ציון נו

ויצא

המלחין, ויהי מיל בכוון הרים וגוו' קנה טמים ויהי
פלט"י כמו עותקה טמים ויהי, ויל' דקי' עט
המלחין לכוון שפְּנֵי עליין סטולס נסמור ולעשות
קנה הט השם טמים ויהי לדין המליל מזונו צל
יס, דה למיל סטולס סייח צפליין מקום טמים
ויהי ולכן מגיע לו להם ויין סייח עוז"י,
עלתו"ז.

ומעתה יט' לו מיל דמתך יעקב הפיינ' למסמנת
טענה זו נטן הליינו הט כל רכומו,
לי טען דהין ליעקב חלק ונמהה גושו"ז זרכי
מלחוק צבני עולמות וועוז"ז מגיע להליך צל עזע
הפיינ' ומזוס זה נטן הליינו הט ריכוז צל יעקב
הפיינ' העזע, וועל זה סייח ממלון מהין יט'
עווי דהין יט' לו טוס דבְּרַת מושׁוֹ"ז כדי עזודת
הצוג"ה,cosa נטן המלחין עיי' לא סטוליס נמלפני
ולמענדיני, פ"י נטנו צלמודו למי מורה, והס כן
ע"ז קמולה היי וכשה גושו"ז מכת המתיל מזונו
צל יס, עורי מעס ק' עותקה טמים ויהי כי הס
הט כלימי יומס ולילה מזוקת טמים ויהי הט
שמתי, על כן מגיע לי גס טוב עוז"ז.

★

7 אן יהי נצחים דצרי קמדלאט, הטה עיי' הט
קמולים מהין יט' עליין, הלייעור צטעה
צפְּנֵי נצחים הט לבקש מה קמיך ניא ולס טוב
הלוינו ציון, והני הין ציון הט הנס הילוד ולס
המילד הילוד, הילוד ויהי ליט' הנס מודד קבלי מון
כלי, עורי מעס ק' עותקה טמים ויהי.

ונראה נפקדס נטן מיל סגמלה (הילן דה)
הילר לדי עקיינה צהנמי הט רנן

7 ויצא יעקב מיל צבע ויל' מלינה, הימל
נמלכת רנָה (פפ"ה ס"ג) רני צמוהל צל
נממן פהמ (מאלס קה' 6) ציל למועלות הטה עיי'
הט הסחרים, הטה עיי' הט הסורים למפעני
ולמענדיני, מהן יט' עליין, הלייעור צטעה צפְּנֵי
הט נצחים הט לבקש מה כתז' ציה ויקם השענד
עטלה גמליס וכל טוב הלוינו ציון, והני הין
ציד' הט נס הילוד ולס גמילד הילוד, הילוד ויהי מעס
ליהם הילוד מודד קבלי מון צרי, הילוד עזורי מעס
ק' עותקה טמים ויהי. ויט נצחים דכי הילדה, גס יט' נצחים מה
הצגד צטומו נס' חילדה, גס יט' נצחים מה
סקיסיס ויהי עזורי מעס ק' עותקה טמים ויהי.

ויתבראρ נפקדס נצחים דצרי מיל"ס פליומו (גאייה'
האייה' הילא וועל פיט"ט) ציעקב ונטן מלוקו צבני
(מלו' דכי הילא וועל פיט"ט) ציעקב ונטן מלוקו צבני
עולםום, יעקב נטן עולס נס' ונטן נטן עולס
זו. ובקשה לליין זס היל' מילנו יליינו ורגליינו
לעתות חיל ולתכלון מלע' הילרין, והיל' הילרין גול
סוח צידינו כי ציון כלו נצחים, וסתיו ציון כי הילרין
מו"ל (פנא פה) מנג' סטנה טקצ'ס צמצעה
צראתית הס יקדו יסלה נטן קמולה הילס
ממקיימים, והס נטו הני מוסיל הילס נטנו
ונצחו, והס כן הילמלה קדו יסלה נטן קמולה מוט
ההממעטה הילרין וממיהה שעהלט היל' וכלהל צהו
יסלה נטן קמולה קיימו הילרין ומולחה,
וקי"ל (נצח מינען דה) דהמיל מזונו צל יס
ומטליומו צל נטן היל' היל' צלו, עכ' 7.

ובזה כה' צעדי חייס (פ' נ') נפלת סכמונה
ומלכי זדק מלך צלט הוויים להם ויין זה
רווי על עניין עוז"ז צגס זה ציון לו ולכינוי

הס צוותים על
ולמה ותקעה לו
ח"מ", וממתקין טו
שׁבָּע וילך מרינה,
שהאטפְּלַג יעקב
ומטקלה מפלמו.

ומעתה יט לנו
שלקם
ונאחל צעריו
שוותים עליו ויס
ויהר הטל עיני
שלמו על האמן ויה
במכן, והליעזר י
לשביע לסת רצקה
ההיא לו כה זו צי
ההמי כמ"ס סק
המירות מגזולות
ולג חמץ חמד, י
ממנו כל לרשותו,
מקוס חנכי רצע
ירוסו לו נקודות
טהה, ועל זה שטמו
ספרי מן צרי עוז
כל השוואת ה' ג
הס צוותים על הוא
שעוותם.

עוד יט נפלט מ
ההרים, חט
ולמענדני, מהין יט
להזים חמת רצקה
עשרה גמלים וכלה
ווש חמץ ולג חמץ
מודד סגלי מון מן צר

לבדיק נ مكان מקומות כללו ולתקון חנכי מקומות
להציג לסייע מעון ולתוחין למוטב, כמו שטמיינו
הן הצלחת וזכה וימת ספקה באל עזנו ופל ממת
כפייש"י בס, כי היה שיטלה לוי שיטלה מותלים
הווען והמקום, ונטאףן הווע שיטלה מותלים
זהוון והמקום וכל צמה ממת רגלו, והנה יעקב
חנכו נעם ציון נצמת להן חל לבן הילמי
מקום חנכי לשע מורה עלה על לרדו ולרגה
בנג' ח'ן חוליג' גיג'ס לו נקודות שיטלה ממדרגו
ע"י נקודות פה, נך עמל ושמפְּלַג ע"י טהו
ימצול ען נקודות שיטלה יפל מהתמי, ויחס
במכו נ مكان אס הנטיס נקודות ממת לנבי
הטהינה, וזה חהמר ויפגע נקודות וכפרת"י
טהו נצון פלה שטפְּלַג יעקב חכינו ע"ז
נקודות יפל מהתמי וסוח ימצול צו שיטלה נ مكان
נקודות יפל מהתמי וסוח ימצול צו שיטלה נ مكان
ההמי נקודות פלה ולבן וילן צס כי צה
שיטלה מפלמו ולבן וילן צס כי צה
וכפְּלַג יעקב נצון יעקב להלחות
לו לדעת נקודות יפל מהתמי וממיינ' גס נקודות
יפול ויכנע מהתמי, עכמו"ז.

← ובזה ימתקו לדיי הגמליה, כי הטעמים
הקלותים רוז נארהום טהין כוון
והמקום צולט על יטלה, רק הדרה יטרול
הס נמעלה מן האמן ומן נארהום טהין כוון
עליהם, ויכולים נעמוק צמלה בכל מקום ונכל
עת ומן, וזה חהמר לבי יעקב נצון גמיליום,
גמיליון וחתם לבי יעקב נצון גמיליון צו
כי הטהינה טה מקומות צביהים מכל השער
לעתות מטה ומן וכל נושא וכל צחים נטה,
ונטו לאודיע טה מקומות זה יכלו נעמוק
בעקי צמלה, ודרכ נענין זה שטנו רוחים
טהגדס יכול נצונות על האמן, דכתיב וימת נו
הטעמים וכי לו נצד ולמה, ואלה נכל השער
ולמה, חהמר לבי יעקב נקודות טה להלחות
יעקב צוס ומן. והנה כמ"ס יט צהיז מקומו
שיטלה גורס נלעת ח'ו, וגס כן יט צה

גמליהל וחתם רבי יעקב נצון צו חימילות,
שיטלה ליקם נצמה לנטה צו צל רצן גמליהל,
כתיב ויתם לו השם ווי נצד ולמה, וטה
כל השולס זמה, חהמר לבי יעקב נקודה נצחה
געצווו שיטלה עצווו, צהיז וויה יעקב מנהל
צגע וילך תלה, וכתייג ויפגע נקודות.
זהו סיום פלמי, דליה נפקה מינה צהיז מקום
טהו נצחה עיר הימה נצלה, וגס כן נצח נצחה
מה סימה מקומו צל רבי יעקב נקודה נצחה
געצווו שיטלה עצווו.

← וייש לומל על פי קידוע ציט כ"ח עתיס, י"ל
עתיס נטגה וו"ל עתיס נלעת ח'ו, כי
בעתיס קלו יט מגוורת הדיניס ה'ן עכ"ז דיק
מושל צילחת הלאים, ונכוו נטפוך מלה"ז
לטעם כולדע, וו"ז שעתים מורייס נלעה ח'ו
ה'ן יטלה מותלים ען האמן וסוח נופל ונכנע
מחמת, ונוא פילט הלה"ק מסרי"ה מזיליטזוב
ו"ע חט הפוק (מהליס קמה ט) וויה נוון נס
הה מלנס נצחו, ר"ל צעמו דיק הטעם נכנע
מחמת וסוח מותל צו צהין יטלה מותלים מהמת
הצמן, ובס כן הפלינו עתיס נקודה גרמן
תגבורה סדייס ח'ו גס כן נוון נס מה
הכלם, עכ"ז.

← ובזה כמג קלותם יו"ט (גמיטקן), פלאך הקטוב
ה'ן חלישור צהין צביה קעט וצמן גרמן צהיז
דווג וויה חול יטיה קעט וצמן גרמן צהיז
ח'ו מגוורת הדיניס ה'ר עכ"ז נט הינה צילוחו
לעתות מד עם הדרוני, על זה שטפְּלַג נטלה
ויה ליפוי סי"ס (גמיטקן דכ"ז), כטומל הפלינו הס
קיטים גורס נלעת ח'ז יטיה כבמו נטממיין
ולטפכו לטעם ומכליס, וו"ז הקלה נט לפסי
סיטים ר"ל צהעם וצמן יטיה נטפינו ובידו נטעת
טמאו כלוינו, וו"ז עטח חד עט מהלוי צלה
יעקב צוס ומן. והנה כמ"ס יט צהיז מקומו
שיטלה גורס נלעת ח'ו, וגס כן יט צה

37

קצרין מן כררי, הילו עורי מעס ק' עותה טמיס ומלין, ק' יטמוך מלע מעטו ומלהן, יטמוך יהמת נפקח מלתקה במותה. והגדלתה זהה גומל לרוטני, להלך עלה על סדעת שיענק מהנייה יהנד מה צטחו נטה' חפילו על רגע חד, ומנו לדלמה לאתמוון נחליעול טיה כל טוב הדוניי צידו ומה יוועג מה טיה לו זוס וגיד חד, גנס ט לאצין מה שקייס הגדלתה יטמוך מה נפקח מלתקה במותה, להיז מלטמת טיה לו כהן העס קמלה נמות, עד שאוילן להטפלל שינקל ממינו.

והנראה על פי מה שכתב נמלול וצמץ (פ' וילו), נפקוק וסוח' יסב פמח היחלט ולפירותי' נלומת הס יסב טודר וסב וייניקס צג'יו, כי הנה ידוע ממקளיס קדו'יטיס שגדליקס נעט צג'יו ללביקות גדו' וסיו מדזקיס עט'ם כעלו'מו טליוניס עד שcumut טיזו מהתפליס ממילוי'ם ולס' סי' יוכלים כמעט להנתקה רוזה השולס, עד שסי' קרכיס להג'יס להנתקה רוזה לאחנעם צו, זו שיקטכלו צג'יה לדנ'רו לו חפץ להנתקה רוזה גטמי ציבינו על הי'קה להנתקה רוזה ימג'טנו עט'ם כמעט וויללו להנתקה עט'ם מדזקום להנתקה רוזה השולס, וט'ם לה'ם ט'ה'ם מאי' נאס לדנ'רו להמג'ס צו קוג'לכו לינ'ך מוזה להנתקה על הי'קה לדנ'ר מ'ן על הי'קה לדנ'ר טמלה, וננה מזרה'ס הי'קה מחר שמלא' נס כל כך להנתקה רוזה ולחיקות ולכז'יקות ולחיל'ת'ק'ום גדו'לה עד להנתקה רוזה צה'פ'ט'ל'ו ט'ק'נו'ל גטמ'יהם השולס צבלמי ט'ה'ם צה'פ'ט'ל'ו ט'ק'נו'ל גטמ'יהם השולס ה'ה'ס ומ'ס גס לנט'ו'ל סעל'לי'ס ה'ה'נו' להנתקה צג'יו, כי ט'ה'ם לו' נה'וד'כ'ו'ם גדו'ל כמעט'ר צפל'קה צלמ'נה, וט'ה'ם יוכ'ל כמעט להנתקה ממל'יהם מ'ה'ק'ה'ם ט'ה'ם ד'ה'צ'ר בער'ה צו, על'ן יסב נפקם היחלט וסב'יט על הי'קה לדנ'ר ממל'יהם מ'ה'ק'ה'ם ט'ה'ם ד'ה'צ'ר בער'ה צו, על'ן יסב נפקם היחלט וסב'יט על הי'קה לדנ'ר להמג'ס צו צירל ק'ה'ם מדזקומו וויללו להנתקה רוזה השולס, וס' מל'מו וסוח' יוכ'ן פמח היחלט

הס צולמים על פומן ושםוקס, טלי הרים
ולטה ותקעה לנוצטו של יעקב כנו צדריך
הולם", וממשיכן הגדירה שנגמר ויום יעקב מגלר
צעע וילך מרינה, וכמיכ יופגע נמקו", וכנו"ל
האטפלו יעקב מפיו שהמקוס יפל מתמיו
ונעםקלה מפלמו.

ומעתה יט למל דליון טלה יעקב הצעו
טלעם ממענו הליינו מה כל רכשו
ונקהל צעירים וצומך כל, קרי צהרים
אולטם עלייו וט לו מול רע, על זה האפַלְלָן
וחומר הצע עיני מה הטרים כיינו כמהות טס
שלטו על חזון וסמרקדים למ"ט ואגפא הצל עזע
צמלוין, וחלישור עדל הצע נטע טלהן
לטאיל מה לזכה טיט כל צווע חלוני צידו,
טהריה לו כה זו כל טבראס טזון וסמרקדים יפוד
מחמיין כמ"ט קקליה נה לפנינו היום, ולה קיה
ממילוי מתגלוות פלאים, אלל מי נה נס מהד
ולג נמיה מהד, כי קדיניס גרמו טהליפו לך
ממענו כל לכוון, ועכסי טהצוה נאנן מהרמי
טבון כל טמי טעה מורה עלה ען להזו חולין
מקוס הנטוי טעה מורה עלה ען להזו חולין
יגLOSES לו סמרקדים שיטול ממילגומו ע"י סמרקדים
טהו, ועל זה האמוק בנטפו ווחמר ליט מהה מודד
סבורי מן ברי עורי מעס ב' עותה טמים וחקין,
טכל בשולס לה נטרו הילג בטניין טריהן ולזה
האט אולטם על טזון וסמרקדים, כי צטבילים נטרו
שעוולם.

76 עוד יט נפרה מלהן סמלדא, מה עיי היל
האריס, מה עיי היל השרים למלאני
ולמעבדני, מהין געל עויל, הלייעור צבאנ
לאציה היל רזקס מס' כמיב ביא ויקם הענד
עטלה גמליס וכל מוכ' מדויין צידו, והני היל
נום מהל וליל גמייד מהד, מוז ולמל מס' חנה
מוונד פכלי מון צריי, מק' וקלווס ליט' היל מונד

ובזה ית נomer דרכך
המ כל חסר
בנ' צעם נכס כנגד
למה שטפיאלו נס נס
כוי צוטה טוח נס גלי^ר
קן, ויפגע במקום ו'
חו"ל מגילה ג' וין
העמק (וועט ס' ג'),
היכא, היינו שיעוד
נטמא ועיז' עינה
ובזה יכול מה ט
מלהין יכל רוכט
הליינו מה כל רוכט
נטקנלה שטפיאלו, וכט
זות יעמוד כנגן
מוועלם, וכות חור ז
מן צלי, כי יכול צ
ידי לימוד הקורה ה
ס' שעטה אטיס ומיל
גיהאטי, שטעוד דרכ
ונטווד צלה נטמא
וכחות לימוד מורה
סקמיס עלו, ועל זה
היינו שאלימוד יקי

או יהמר צדורי כה
מלהין יכל עורי,
הט רבקה מס כמי
גמליס וכל צות חורי
נעם מהד ולט נמייד
ווענד סגלי מן צלי,
טמים וולץ.

ונקדים נחלר מה
דריקיס ט

(אלטס קיט הל) לדקמי געדותין ס' הל מציטני,
צתקדס היכטוג (הילט ט') נס ס' צתקדס ולנו
צוטם הפנים, כי עינינו לוותה פגעmis הראע
מייל לאבדיק מלהוד, והדיק ממפלל נס' וטיע
נענה, ולט די נס סער מארצע גס וסת כי
צוט יכוות ויכלט מהל שטפיאלו הינה עותה
פיגות, הצל מהרוי היכא כי כלצ'ר יגענו נס'
צבל לסס, זו מכף ממוקומיתס יילט, וטא
הטעס קהומי מדווע נס נענה האדריך הווע
מילד גולד צדוקם ס' הצל טוח הילץ הפייס,
וז'ס נס ס' צדוקה סייעו צעהט צדקה צוח
צמיהין הר נרטעים, הצל עיז' ולט צונט
הטעס צהדריך היינו נענה וצוטה טוח נס,
וטאזה להה טוח על ידי לימוד הקורה נטמא,
כמ"ט חוויל' (נכיהה ג') הס רוחה צהדריך צטפיאלו
ולט נענה, יעמוק קמורה, ויכלונה לעסוק
קמורה נטמא, וזו צוט יונקו הייני ותיכף
נענה האדריך, וז'ס לדקמי געדותין ס' היינו
קמורה נטמא,cosa סדין נומן מה מציטני, רק
המלה נטמאו וטכנית מורה חיק כמו רגע
רצuis סקמיס עלי, עכמול'ק.

ועל פי זה הערמי פלאט צפוק (נלהאיהם כה ט)
ויזה יחק לטוח צדקה לפנות ערוץ,
ולרכטו צו"ל (כלי פ"ק ט"ז) מלען מפלגה,
וכתרגוס יונמן צו' עוזיחל פלאט ווימק טוח התי
מבי מדריך למס, ונכלהו רוחן טו' טו' למיל
מפלטונו טוח מלען מפלגה, ולט'ן ז'ס נומר
ליימק סטפיאלו עט זיוגו צטוג קמלה, וכדי
צימק צל מפלטו ללחמים וללעןcosa ס' קאנ' נטמוד
קמורה נטמא כי עיז' לימוד הקורה נטמא
הטפלת, ומעהה צאי דרישות הלו נקינה חמד הס
עליז, ויזה יתקה לטוח צדקה צהלה נטמוד
מורה וטלט'ן הטעט, כי כדי צימק צל מפלטו
לען נטמוד קולד מורה, ווילן צו' ס' שטפיאלו
מפלטו לרתחים דמייף נס וויש עיי' וילט
וטאזה גמליס צהיס.

כמה טויס ר"ל ממה מהל קאטנטשצום
וטהמיום טהה דזוק גהוועט הערלויים להט
יאב נטפהה מהל לאטמכל על היז עוצר וטב
הטמוול, עכמול'ק.

ולפי זה ימנח המדריך, כי יענק חכינו סי' ט
טמיהו צהצוג'ה, וועל זס סי' ממולון ווילט
מלין יכל עורי הילעוז עד צב חצי להט מהה צמיה
ז'ס כל טוב הילוני צילו, מצל' היין ז'ס נס
טס מהד ולט נמייד מהד, פירוש צלה סי' נס
טס מהן לאטנטשע זו כדי לאטנטשס הט עטמו
כמו צעהט הילריס זקנו, ווילט ווילט ליט מני
מווציל סגלי מען צלי עולי מעס ס' צעהט סטמים
וילץ, צקצ'ה צלה צמיס ווילץ סי'ו דכלייס
רומנייס צהס עניין צמיימי, ווילץ צהס דכלי
הרלייס דכלי גטמייס, ויכל לאטיט על מיזה דכלי
גטמי ציל ממדרגמו ווילט צו' השולס, וועל
זה קיסיס המדריך יטמאל הט נטפץ ממילך הטעות,
פי' צלה יטפץ ממיליכות ויטמאל מען צו' השולס, רק
צירל ממדרגמו ווילט לאטאל צו' השולס.

★

7 עוד יט נומר צביהול דכלי המדריך, צלה עניין
הט האוריס צטעה צהלה נטמיה הט לבכח
טולי, הילעוז צעהט צהלה נטמיה הט לבכח
מש כמי' צהס וויקח סענד ערלה גמליס וכלה
טוב הילוני צילו, ווילט היין בידיו הט נס מהד
ולט נמייד מהד, חור ווילט מהל הילט צמיס ווילץ.
מן צלי, הילט עולי מעס ס' צעהט סטמים ווילץ.
ויט לאטין מעיקלה מה' קקצ'ר יעקב הצעינו
וטמא נטיאט נטטעו נטט, דטט'ה נטט, דטט'ה נטט
צעלחה על דעמו לאטמפלק צהומונם צה'ם הר
רגע כמיילר.

ואפ' אל נס פי מה צהמאל צטפsha'ק נועס
מנגידיס (ס' ט' צה) פלאט ממילר כל'

ורשתעיס תמיילמן צלוה וספונן יסולין. ו"ג סרמוני צוא לדודתי חיין סכוונה כפכטו דכל לדיק מהיילמו יקளיס וכל רשת ממיילמו צלוה, דכי פקיקת ליא מילמה כל לדיק ורשת שיסיס כן.

ואפשר לו מר עפמ"ט שחולדות זקסה"ק צן פולת יוסף (גפלעגן) עס"כ וידור יענץ נדר ליס יסיס הלאיס עמלדי וגוי וסיה ט' לי הלאיס, דיומר טול"ל ליס יסיס קוויש עמלדי צס קרטמייס, וגס וסיה ט' לי הלאיס הייפכל טול"ל, וסנה למב האנטיך (פי נאל ופי עקט) על חמאתה (חומר פ"ז מ"ה) כל סמכייס מה סטולס מעוני סופו לקיימה מעושה, וכל חמאנל מה חמורה מעוזר סופו לנעלם מעוני. כי יט ט' נסיעות, נסיעון קעוזר ונסיעון טעוני, כמו צהמאל צלמה שמילע ע"ה (מאנ' ג' ט' רוח ושותר חל מטען לי וגוי) פן הטענו וכחמי וחלמתי מי ט', ופן חורך וגנטמי ומפקמי צס הלאי. חכל גдол נסיעון ששותר מנסיעון קעוני, כי קעוני מכניינן ונשכלה נכו, וט' ליס יענץ לתר כך כבל הורגאל נאכלעה, מטה"כ שעוזר הילך יצמן ויגענע, עד כי גס כי עני מהר כך ג' מהרי מעליו חולמו גומונו וגוומו מהל קינס צעקו, ע"ב. ובז' יוכן סיס הלאיס עמלדי, ר"ל ט' כתיריס מלהט סדרין צולט צי נסיעון קעוני, ומכל מקום וצמרני צדרין סוס צל מטוגה, דמסזשה נקלחת דרכ' למ"ט ודרכ' מטאזה טוריית, וצמרני צהו כל העמוד נסיעון הס צלום יענץ ליר קעוני מהר ען דעם קווי (יעירין מה), ומו יסיס ט' לי נמלחים ציטקה סהרגל כל כך טה ליס ימגנג עמי צמדת הרטמייס ציטקה לי הלאיס צטול דין, צוואו מממת מעניין סמכייס קהורה מעוני סופה לקיימה מעוזר, עכמוד"ק.

זה יסיס כוונת המרס ו"ל לדיקיס מהילמן יקளיס וספונן צלוה, כי צממת סדריקיס ט' גאנטס הס מהרמייניס כי מהט ט' קימה

ובזה יט לו מר לכטפגע צו מליפז ולכם ממענו צו כל מהר לו צודתי חמפלג לא' ציענה לו צעם גרא כנדק פקמיס עליו לאגנו, חכל להה צחפילמו לו נמקדלה היא לו מליית סדעת צי צוֹס טוח להדריך צלום גענש צמפע צמפע, על צן ויפגע נזקס וילן צס, הסכוונה כמו צדריך מו"ל (מגילה ג), וילן יסוטע צלילה השרה צמוץ עמוקה (וטאע ט' ג), מלמד צלון צעומקה צל הלאה, קיינו ציינצ'ה ציענץ האינו חמיל נזמוד צויה נסמא ועייז'ה ענxa לו פק"ט מיד.

ובזה יכול מה צהמלוון יענץ האינו וחלמר מלין יט עורי, כי מהר צלעם ממינו הלייפו חט כל רכוו נמאניס מהל במא צלום נמקדלה צפילמו, וכעת צהונל נלען הארט צהיז'ה זכות יעדוד צנגןו נגdem לו כלם מפלימטו מינס מועלם, וצוג חור וחלמר ניט חנה מוגד סדרי מון צורי, כי נוכל ציט עט' נגdem צהונליים על ידי לימוד קהורה פק' לאטמא, וו"ס עורי מעס ט' עטפה צמיס וולץ, וכמג צנוועס להלמאנ' פ' גראטיט, צהונד צס צמיס צו צמיגת צמיס, וסהונד צלול נצמאס צו צמיגת חרצ', עכ"ז. וצוקות לימוד מורה נצמאס גינט להו הוייז'ו סקמיס ערלו, ועל זה לדייך וחלמר עורי מעס ט' קיינו צהילמוד יסיס נסס ט' מו יסיס לו נערול.

או יהמל גדררי המדריך, מהט עניי לא ההרים, מלין יט עורי, מליעזר צאנע צהונל לאצ'ה, חט לאקס מה כמיכ' ציס ויקם סענד עטלה גמלים וכל טוב לאזנו ציד', ומי ליין צידי ג' נס מהד ולט' גמイル מהד, מול וחלמר מה ט' מוגד סדרי מן צלי, חלט עורי מעס ט' עטפה צמיס וולץ.

ונקדים נכהל מהמלס ז"ל (פ"ר פק"ו ט"ז) סדריקיס מהילמן יסולין וספונן צלוה

שלום

46

ומולוס צפעים רמלצון
ימצרך ונמנת סוח
ובקבלת עול מלכות
הומו, עכל"ק.

ובזה יט למור דין
הלייט מה רכו
הכינו לדינה מהין עז
הנה בית כל טוות ה
הה נס מה כו, ו
לט מה מוציא קבר
ויה טרי טרייך עדי
ולפעלה מה כל קדוש
ממחטה ורס כו נאר
טרייך למקן מדת כ
חיז לית מה מוציא
למקן זדקה ולמוץ עז
וחמאל עורי מעש כ' .
טווח מהת פ' דה'
מחטה ורה גס זה
לפעלה ולמקנה, וק
טוטורה במעלה מה
מולס על ממחטה ה
כ' .

ובזה יט נזרה הכתה
מולץ הרכה
וירדיס צ', ופירטו
השלטה כתמיימה נענ
ועזודתס, וו'ק' וגנה
נדיקיס כמליחי חלט
פעמים עליה ופעמים
ס' נס עליון, סיינו דין
דאכל טוח מהת כ' ו
הנורם ימצרך.

העצד עשרה גמליס וכל כוות לזרנו צידו, ומי
הין צידי לנו נס חד וטל נסמיד מה, מול
וחמאל מה הנו מודע קבורי מן כבוי, הלה עלי
מעס כ' שעטה שמשיס ומלץ.

ויבואר על פי מהמר הצען סטוט קקדוש
ויע"ע (אונגה בן תוכה יקס' פ' מולדות), על
לבני הגליל (נכיהו מג': מהר לר' זילין, כל
קהל מל עמן שמן מנטקון הומו, מהל לה
ר' פה נקיי לדמם מעיקלה ה' היכוון
לעטisa וכו', מהל לא' חכומהם לפני צמייח
מי היכו, ה' נס כיוון דעטisa מעיקלה מהיניין
לא' צמראפה מהל דינפה עד דמכאין דעטisa.
וקשה לדמי טקוטה צמוקה עומדת מכל
מקוס לדמם מעיקלה ה' היכוון וטאמה נס
נקה יט' צמיס ולמיון וכו', וועוד קשה נמה
נקע לר' זילין זוקה טהומל שמע צמע צ'
פעמים וכו' ולט פטוק מהל נקליה צמען,
חו כיוונה. וביחד דענין קצלם עול מלכות סמיס
טווח טהומל מתייך נאהמיאן כי מלה כל טהומל
כגוזו ימצרך, ליט מהר פנוו מניה, וככל
המאנזות כל הדרים יט' צ' מאיומתו ימצרך,
וככל מחתה טוח קומא צלימה, וכחהר יעלה
במחטבם כל הדרים דעת עמקן צמפלס הייז
מחטה רעה ולה, והו צלה נס הדרים מהן
ולהענומה, וטס הינו מהניין צ'ה הין וטה קדמת
על מלכות טמיס צלימה, כי מקדר חק וטולס
במיומתו ימצרך. ובזא יונן טהומל שמע צמע
וכו', וקשה נמה מהר צ' פעםיס, וו'ק' כי
מעיקלה ה' היכוון דעטisa דה' סיון טביה לו
הייז מחתה ולה, הטעט טס ידע טביס גס
כן טוח מיומם קביס ימצרך ה' טה נזרן
לומר צ' פעםיס שמע, וחזו נסות נזון קט' ס
מיינין לא' צמראפה מהל דינפה, סכוונה כי
המאנזות עטמא טה מלה ה' הדרים כמו
צמראפה דינפה כדי למקנו ולהענומה, וטס
טווח פעם שנית למול שמע כלו מה

ולת ו'כ הין השועל לרעם כי יודעים סהין
להתנוג בעטילות, וגס ה' נס יכנע, וכט'כ
בעט עניין נס נכגע ונצנץ, נס עס טס פמייל
בנחינה מהלן יטוליס סיינו צוויי ומופן צלה
שיינו צוואר, לשוטטו כל כך בכאןעה ה'ב' עד
כי גס כי יעטלו עדין נס נכגע, ה'ב' קרטיטים
המה נקיון לגס בעניין טס מבעריטים נס'/
וכט'כ בעט עטלים מטביס צמלהם מהי וועזס
ידי עטה לי מה חמיל ה'ה, ולכך טס פמייל
בנחינה מהלן צלה טהורגלו בעט, עד כי גס
לי עני נס פמייל מעלהם גהונס לזר קנו
געטלים.

ומעתה יט למול שעל זה טה יעקב ה'ב' עני
מייל וויהג לכיוון צב' הלייט ולקם
המונו מה כל רוכזו הלי נטהר עז' וטכין,
וטהמיל נמייל צלה מטה נגיעו לו עונת גולן
כו' ציטול מלהיגריה למל נזירה עמייקתיה,
וכדרן ה'דיקיס טס מפעריטים צמאניטיס,
טול וטמאל ליט מהר מוציא סג'י מון צליין,
צלה דלהה וז' לטזצמו שעל ידי צנעהה עני יכינע
לז' הט' וע'ז' גס כי יעטילו טקנ'יט ה'ת
כן נס יכטוט צערו, כי מהר צהעוי יכינע
הה נג'ז'ו נס פמייל בעטומו, ציון צכבל
יחס מולוג בכאןעה, ו'ס טולי מעס ס' פ'
צטלל טוח לעולי לטזמי, עטקה צמיס וטאן,
צ' צחינות ה'יל צמיס רמו על ימי טלי'
ועטך, וטאן רמו על ימי לילד ועניהם, טה'
העווני טוח לטזקה כל נזון יקיס צנום נס'
ה'ק צמי עלה כי כהר הולגן בכאןעה צמי'
זיירה ועיות. ל

★

עוד יט למול צגיילו לדמי קמדלית, טוח עני
ה'ל סקרים, מהין יט' עורי, הליינור צטה
טהלן נסני מה רנקה מה כתיב ציה ויקם